

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

SMRT TEKSAŠANINU!

BROJ 107

CENA 2 DINARA

KADA POSETITE
GENERALNO ZASTUPNIŠTVO ŠVAJCARSKÉ FIRME

DARWIL

TRST PIAZZA S. ANTONIO NUOVO 4/I-II

MOĆI ĆETE DA IZABERETE JEDAN OD PREKO 600 TIPOVA
ČASOVNIKA „DARWIL“ I „ARETTA“ POZNATIH PO
PRECIZNOSTI I ELEGANCIJI OBLIKA.

TOM PRILIKOM NE PROPUSTITE DA OBRATITE PAŽNJU
NA NAJVEĆI IZBOR ZLATNOG NAKITA U EVROPI, PO
SVETSKIM KONKURENTNIM CENAMA, IZRADENOG OD 14,
18 I 22-KARATNOG, SLUŽBENO KONTROLISANOG ZLATA!

PREPORUČUJEMO

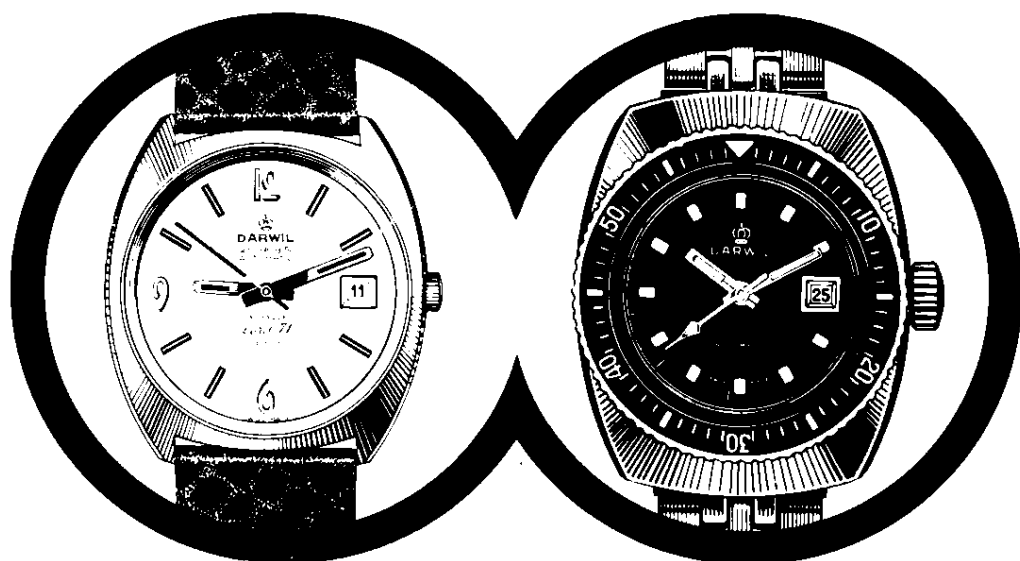
ZA VAS — ČASOVNIK LORD 71

ZA VAŠU SUPRUGU — ČASOVNIK LADY 71

**SA UGRAĐENIM DARBLOCKOM KOJI ŠTITI OD POTRESA
I UDARA**

ČASOVNIKE „DARWIL“ I „ARETTA“ MOŽETE NABAVITI
I U SPECIJALIZOVANIM TRGOVINAMA I ROBNIM
KUĆAMA U JUGOSLAVIJI!

**SERVISI ZA ODRŽAVANJE POSTOJE U SVIM VEĆIM
MESTIMA**

**SMRT
TEKSAŠANINU!**

Naslov originala:

WILLIAM MARK

TOD DEM TEX

Copyright by

Martin Kelter Verlag

SMRT TEKSAŠANINU!

Kaza Grande. Bio je to grad sa hiljadu stanovnika. Glavna ulica išla je pravo sa zapada na istok i tačno na sredini tu duge ulice nalazila se „Arizona“ banka. Bila je to dvospratnica, napravljena od crvenog kamena.

Ona je već dvadeset i sedam godina pripadala Džemsu Kornfelteru. Bankar je bio sin nemačkog doseljenika, koji je pre dvadeset i pet godina nastradao u borbi protiv Apača.

Kornfelter, čovek od oko četrdeset i pet godina, bio je ekspert u svom poslu. Bio je vrlo čestit i poréd toga što je stekao čitavo bogatstvo. Arizona-banka u Kaza Grande uživala je takav renome, kao nijedna druga u čitavoj Arizoni. Kome je novac bio potreban, a posedovao je zemlju, kod Kornfeltera ga je mogao odmah dobiti.

Bankar nije bio zelenaš. Bilo je sigurno više od dvadesetak ljudi koji nikada nisu mogli da podmire

svoje dugove bankarskoj kući Kornfelter. Prećutno je prešao preko toga što mu do svoje smrti nisu isplatili novac. On je i dalje bio optimista, koji nikada nije izgubio svoju velikodušnost. Možda je to bilo ono što je njegovom imenu dalo poseban, trajan značaj. Jer njemu nisu dolazili samo mali rančeri, kao u početku, već je sve više dolazilo i onih velikih, koji su deponovali svoj novac u njegovoj banci, što mu je donosilo ugled i novac.

Onog dana, kada počinje naša priča, Kornfelter je napunio četrdeset i pet godina.

Pošto je toga jutra doručkovao, njegova žena je izašla za njim u hodnik, očetkala kragnu od somota na muževljevom crnom kaputu i pogledala ga zadovoljno.

— Nemoj danas mnogo da radiš, Džemse. Gledaj da dođeš u podne kući. Proslavićemo tvoj rođendan. Svi ćemo biti na okupu, jer će doći i Emi i Džozef.

Bankar je zamišljeno klimnuo glavom. Da, on će biti u podne kod kuće, jer se radovao što će njegova ćerka Emi i zet Džozef, koji su u Tombstonu imali veliku staju za iznajmljivanje konja, doći u posetu. On stavi na glavu mali Kalifornija-šešir, klimnu ženi u znak pozdrava i uzevši štap izađe iz kuće. Njihova kuća se nalazila u zapadnom delu grada i oko nje je bilo lepo urđena bašta.

Uprkos poslednjim novembarskim danima, nebo je bilo prekriveno bleštavim plavetinom. Sunce je sa istoka obasjavalo Glavnu ulicu i njegovi topli zlatno-crveni zraci prelamali su se na stubovima trema, bacajući duge, guste senke.

Dok je uživao u tom sunčanom danu, Kornfelder nije slutio u kakav će se to grozan dan pretvoriti...

Sve je bilo kao i inače.

Džimi Garfild, koji je imao radnju sa namirnicama, stajao je na vratima i pozdravio ga kao i svako jutro. Isto tako stari mister Bakster, koji je u to vreme već prodavao svoje hlepčice, klimnuo mu je prijateljski glavom. Takođe i kovač i grbavi sarač, mali mesar i žena koja je održavala čistoću u pošti.

Kad je prolazio pored šerifove kancelarije, prijateljski ga je pozdravio i sedokosi šerif Džoni Marlon koji je u tom trenutku polazio u svoj prvi jutarnji obilazak grada.

Iza šerifove kancelarije Kornfelder pređe ulicu i zaustavi se pred bankom.

Stari ćelavi Brinkman otvori mu vrata, kao i svakog jutra i prihvati Kornfelderov šešir i štap.

— Dobro jutro, ser!

— Dobro jutro, mister Brinkman.

Malom Biliju Ovarimu, koji je kao poslužitelj radio u banci tek šest meseci, provuče pisaljku kroz čupavu kosu.

— Kako bi bilo da se očešljaš, Bili?

— Da, ser — odgovori dečak a požuri da iznese korpu sa otpacima u dvorište.

Kornfelder pogleda prema šalterima, iza kojih su radila tri čoveka i podiže ruku u znak pozdrava, a onda pođe prema svojoj kancelariji.

Šta bi kazao bankar Džems Kornfelder, kada bi mu neko saopštio: ljudi sa vešalima su tu! Oni sede iza vrata tvoje kancelarije i satima već čekaju na tebe! Došli su noću. Oni hoće tvoj novac koji se nalazi u tvojim trezorima. Oni su čvrsto odlučili da sprovedu svoju nameru. Po svaku cenu i po cenu tvog života.

Trezori su tako jaki i izdržljivi da bez velike galame ne bi ništa uspeli. Ti sam nosiš ključeve trezora, zato su te čekali.

Bankar bi sasvim sigurno pogledao začuđeno, a onda bi se osmehnuo i odmahnuo glavom. Ne — toga nema u Kaza Grande, a pogotovo ne usred dana u mojoj banci.

Pa, ipak, bilo je tako.

U kancelariji su ga čekala tri čoveka sa sivim maskama na licu.

Prvi je bio tridesetosmogodišnji Džo Hakat, nekadašnji pomoćnik šerifa u Brendi Taunu, koji je bio isteran iz službe zbog neispravnosti.

Pored njega je sedeo tridesetjednogodišnji Ben Ferguson iz grada Oklahome, jedan pametnjaković iz dobre porodice, koji je neko vreme studirao medicinu u Njujorku i Čikagu.

Kada je tri godine ranije jednom prilikom ponovo došao u Oklahomu i boravio kod roditelja, nađena je na kraju grada jedna devojka na zverski način ubijena. Nikome nije palo na pamet da bi Ben Ferguson mogao biti ubica. Ali Ferguson se sam odao.

Jednog aprilskog dana stigao je u Oklahomu poznati Luk Šort. U salunu je naišao na Bena Fergusona, koji je bio pripit. Kad je Ben prepoznao Teksašanina potrčao je ka izlazu, okrenuo se i opalio. Luk Šort je imao da zahvali samo svojim izvanrendim refleksima i munjevitim reakcijama što je ostao nepovređen i izbio medicinaru revolver iz ruke.

Ben Ferguson je odmah napustio grad. To je još više pojačalo sumnju Teksašanina da je imao posla sa prestupnikom. Njemu se često dešavalo, kao i Vajatu Erpu i Dok Holideju, da kada se pojave u nekom gradu, bandit u panici pobjegne. Zato je otišao šerifu i od njega čuo za smrt sedamnaestogodišnje Dženi Longan.

Teksašanin je otišao u mrtvačnicu i zatražio da vidi devojčin leš. Tada je došao do čudnog otkrića: unakaženi delovi devojčinog tela odavali su „stručnost” jednog hirurga.

Luk Šort je još u krčmi doznao da je čovek, koji je pucao na njega studirao medicinu u Čikagu, ali da je nije završio. Tamo je vrlo lako utvrdio da je Ferguson poznavao Dženi Longan i da su ga viđali sa njom, kao i one večeri kada je ubistvo izvršeno.

Posle tih otkrića za Luka Šorta više nije bilo ni najmanje sumnje

da je Ferguson ubica mlade Dženi Longan.

Ben Ferguson je iščezao bez traga, a poternica, koja je bila tada raspisana, još uvek je kružila u šest država.

To je bio drugi čovek koji je čekao u Kornfelderovoj kancelariji.

Treći je bio srednjeg rasta, mršav i star najviše dvadeset tri godine. Bio je to bivši kauboj Frederik Kapite. Svako ko je poznavao Arizonu morao je da uzdahne pri pomenu tog imena, jer Frederik Kapite je pripadao čuvenoj porodici Kapita koji su u Arizoni imali ogromne rančeve, a imaju ih još i dana... Danas, u 1971. godini ljaga koja je pala na tu viđenu porodicu još nije izbrisana.

Fred Kapite je imao pretenzija da odmah stane u isti rang sa ozloglašanim tombstonskim desperadosima. Još danas u njegovom zavičaju jedan lokal nosi njegovo ime. Gosti sa jezom posmatraju predmete koji su nekada pripadali tom čoveku: izbušen šešir, opasač, dva teška smit-ve-sona, stare čizme ukrašene na tekšaški način i sedlo.

Inače se ne zna tačno da li svi suveniri pripadaju ljudima kojima su pripisuju, ali ovde se to pouzdano zna, jer gostioničar je njegov nećak i on je „zaostavštinu” Freda Kapita sačuvao i bio ponosan na nju. Tako nešto je moguće samo u Americi, a oni koji stoje pred tim stvarima mogu da sude kako hoće o tome...

Džo Hakat, Ben Ferguson i Frederik Kapite stajali su 29. novembra 1883. godine u privatnoj kancelariji bankara Džemsa Kornfeldera u Kaza Grande. Tri prestupnika, tri čoveka koji su se priključili „ljudima sa sivim maskama”, desperadosima koji

su hteli da izvedu veliki udarac i zato su na sve bili spremni.

Oni su svoj plan temeljno proučili. Vajat Erp, kome je zajedno sa Dok Holidejom uspelo da neprimećeno borave na Crvenom jezeru, gde se održavao sastanak opasne banditske organizacije, nikako nije doznao sve što je planirano. Poduhvat u Kaza Grande, iza koga je sutradan trebalo da sledi još jedan veći u neposrednoj blizini, bio je već odavno do najmanjih sitnica pripremljen. Jedan i drugi poduhvat trebalo je da izvedu samo vođe ljudi sa sivim maskama. Tri čoveka u kancelariji bankara nipošto nisu bili beznačajni mali banditi, koji imaju da obave samo neki uzgredan posao u velikom poduhvatu.

Oni nisu bili sami u Kaza Grande. Preko puta banke, u Didžer-salunu su dva čoveka pored prozora sedela i prividno zamišljeni gledali na ulicu. Bili su to Hari Averhof i Džubal Ked. Oni su osmatrali ulicu i brinuli o tome da napolju bude sve onako kako su predvideli.

Levo, pored zgrade banke, nalazila se mala krčma „Kod večne svetiljke“. Tu je za jednim izdvojenim stolom sedeo teksaški revolveraš Robert Džibson. Bio je to visok čovek u crnom odelu kockara, sa licem kao od gipsa i prodornim očima. I on je bio jedan od vođa „ljudi sa vešalima“. Ali on nije nosio masku kao ni Ked ni Averhat.

Tačno preko puta šerifove kancelarije nalazila se radnja Džimi Kromvela. Pred njom su stajala mala kola sa arnjevima. U njima je sedeo dvadesetdevetogodišnji bandit Egon Džekfnik. On je pre više godina došao iz daleke Nemačke, gde je uči-

nio više krivičnih dela. Tamo je ostavio ženu i četvoro dece. I on je bio jedan od vođa „ljudi sa vešalima“ iz pokrajine Juma.

Njih sedmorica su osiguravali ovaj veliki udarac u Kaza Grande iz neposredne blizine.

Na oba ulaza u grad, tamo gde je i na istoku i na zapadu Glavna ulica vodila u savanu, čekala su još po dva čoveka. Na istočnoj strani grada su stajala dva brata O'Kifa, a na zapadnoj su čekali dugački Toni Morten i krivonogi Vili Brand.

Dakle, bilo je ukupno jedanaest ljudi, koji su imali da sprovedu napad u Kaza Grande.

Akcijom „ljudi sa vešalima“ rukovodio je teksaški revolveraš Rob Džibson, čovek koji je sedeo pored prozora u „Večnoj svetiljki“. On je zurio u svoje grube ruke. Hiljade i hiljade dolara je on napravio sa tim rukama. Nešto koltom, a nešto marikiranim kartama.

Džibson je bio strelac koga su se plašili u Teksasu i Novom Meksiku. On je prvi došao u Kaza Grande da izvrši pripreme. Sve je moralo da se uklapa.

Da Kornfelder nije došao, njegov bi zadatak bio da ga dovede u banku, ili u svakom slučaju da se dočepa ključeva od čeličnih trezora u kojima je bio novac. Džems Kornfelder je došao i Džibson, koji ga je znao iz viđenja, video je kada je ušao u zgradu banke.

Videli su ga Ked i Averhaf kao i Egon Džekfnik iz kola.

Sve se odvijalo po planu.

Vrata koja su vodila u prostoriju sa šalterima bila su zaključana, tako da banditima nije pretila opasnost da ih otkriju pre vremena.

Oni su pred zoru prodrli u banku i od tada se nisu micali odatle.

Hakat je sedeo u Kornfelderovoj velikoj kožnoj stolici iza pisaćeg stola, dok su mu kosmate ruke bile ispružene na njemu. Ferguson je stajao na domaku vrata, a Kapite desno od njih. Bili su spremni da odmah reaguju bilo ko da uđe, Kornfelder ili ćelavi Brinkman.

Kornfelder izvadi iz unutrašnjeg džepa kaputa ključ i gurnu ga u bravu. Bez žurbe, kao što je činio svaki put, otključa vrata. Onda ih gurnu i — ugleda čoveka sa sivom maramom na licu, koji je držao uperen revolver u njega.

— Uđite i zatvorite vrata za sobom!

Kornfelder se prvo ukočio kao gromom pogođen, a onda se uhvati za srce.

— Sklonite ruku i uđite — naredi mu tiho Kapite?

Kornfelder klimnu glavom i napravi dva koraka. Vrata su se za njim zatvorila. Za to se pobrinuo Ferguson.

Brinkman se odmah udaljio od vrata i pošao prema izlazu koji je vodio u prostoriju sa šalterima.

Tamo je upravo ušao mali Bili Ovarim trinaestogodišnji dečak, sin jedne bele žene, pralje koja je tavorila u maloj kôlibi na istočnom kraju grada. U Kaza Grande se pričalo da je Bilijev otac bio Indijanac, Apač. Možda su to bile samo priče, ali tamno lice, oblik očiju crnih kao ugalj, a iznad svega dečakova bujna crna kosa nisu ostavljale mnogo sumnje o tome. Pored toga, dečak je bio izvanredno oprezan i uporan, što je još više potvrđivalo njegovo poreklo.

Bili je video šefa kada je ušao u sobu, ali je primetio da pri tom nije, kao obično, levom rukom privukao vrata da ih zatvori iza sebe, a vrata su se ipak zatvorila.

Dečak zavrte glavom. Sa praznom korpom za papir ode do šaltera i proveću se ispod njega. Zbog toga mrgodni brkati blagajnik Hastings ukori.

— Lepo vaspitani ljudi ne čine to — reče mu nestrpljivo. — Pre šest godina se Fin Klanton ovde tako provukao... — nastavi on sa namerom da opet ispriča staru priču o napadu na banku, koji je predvodio Fineas Klanton.

Ali od drugih nameštenika banke, koji su već tada radili ovde, Bili je doznao da Fineas Klanton tom prilikom uopšte nije bio prisutan. Čak je bilo vrlo neizvesno da li su taj napad izveli Klantonovi ljudi. Ali tada se sve što se događalo pripisivalo Klantonovima. To je bilo najpraktičnije. Pre svega za šerifa, koji se mogao izgovoriti takvim tvrdjenjem: „Šta možemo da radimo, to su Klantonovi uradili, i protiv njih ne možemo ništa”.

Hastingsova priča bila je stara i dugo ponavljana, pa malog Bilija nije zanimala.

— Moram nešto da vam kažem, mister Hastings — prekide on blagajnika.

— Sedi tamo u ugao i zareži olovke, kao što sam ti već naredio.

— Olovke sam već zašiljio, mister Hastings. A sada da vam kažem nešto. Kada je gazda ušao u svoju sobu...

— Ja sam ti kazao da gledaš svoja posla. Hajde, gubi se!

Dečko se okrete gundajući i pođe.

Kad je prolazio pored otvorenog šaltera drugog blagajnika on prošaputa:

— Mister Horbase ja sam nešto primetio.

Mladi blagajnik se okrete. — No, šta si to primetio!

— Dakle, bilo je ovako: kad je gazda ušao u svoju kancelariju...

Šalteru mladog blagajnika prišla je jedna mušterija i Horbase je morao da radi.

Bil se okrete.

Trećem blagajniku Bil nije ni pomišljao da se obrati. Stari Watkins nije imao srca za dečaka, niti je ikada hteo da ga sasluša.

Pozadi, malo ulevo, sedeo je za stolom dvadesetšestogodišnji Klerk Matizen. Ali on se pre godinu dana oženio i od tada nije bio govornjiv. Smešno, pomisli mali Bil, kako ljudi postaju osobenjaci kada se ožene ili ostare.

— Ja se neću nikada oženiti — prošaputa on — i nikada neću ostariti. — Posle ovog neostvarljivog zavetovanja prođe on pored Brinkmanovog stola.

Starac je sputio naočare nisko na nos, gledao preko njih u dečaka.

— No, Bili, nemaš posla?

— Imam, imam — požuri da odgovori Bil — treba da zarežem olovke.

Brinkman namignu levim okom.

— Aha, ja sam maločas bacio pogled na tvoje mesto. Ti si već bio doveo u red čitavo brdo olovaka. To je zaliha koja će potrajati do iduće godine.

Mali Bil je pocrveneo, ali nije odustao od namere da nekom ispriča šta je video.

— Mister Brinkman ja vam moram nešto reći.

— Pa, reci već jednom, ali brzo ja imam mnogo da radim.

— Dakle, to je bilo tako, — počeo opet Bili. — Kad sam iz hodnika ušao ovamo video sam gazdu, kao i svako jutro, da ide u svoju sobu.

— Aha, pa ti se nešto izvanredno učinilo — reče mu on sa potsmehom. — Hajde, na posao, momče.

— Ne, ne, nisam završio. Kad je gazda otvorio vrata... a, moram prvo da kažem da je izvadio ključ iz džepa i da ga je stavio u bravu...

Brinkman nije hteo više da ga sluša već je uhvatio dečaka za uho i povukao ga k sebi.

— Slušaj ti, mangupe, ako hoćeš da me zadržavaš onda ćeš zlo proći.

— Ali, ja vas ne zadržavam — branio se dečak. — Istina je to što vam kažem. Kad je gazda ušao u sobu nije sam vrata zatvorio — završio je Bil kao iz topa.

Ali izgleda da to mister Brinkman nije zainteresovalo. On nije voleo da dangubi a sada mu je izgledalo da uzalud gubi vreme sa dečakom.

— Hajde, prihvati se posla!

— Dobro, idem odmah! — odgovori dečak i hitro dodade: — Oštriću vam olovke do Uskrsa!

Bili ode do ormara i izvadi iz njega olovke. Onda sede za sto i uze jednu lepu crvenu olovku da je zaoštri. Pri tom je mrljao: — Pa, ipak je smešno da on sam nije vrata zatvorio.

On podiže glavu i pokuša da uhvati pogledom starog Watkina, koji se nalazio na uzanom šalteru. Ali debele šipke na šalteru bile su tako

gusto postavljene da je samo mali deo prostorije mogao da vidi.

— Kladim se da se tu nešto krije — promrlja dečak. — Možda bi bilo potrebno da obiđem oko kuće i da pogledam.

Ako bi otišao iza kuće, mogao bi sa drveta, na kome se ranije Bil vrlo često verao, da baci pogled u gazdinu sobu. Da li sme to da pokuša? Šta li bi mu šef na to rekao kada bi ga ugledao na drvetu?

Bil ustade i pođe. Morao je da prođe pored Brinkmana i Matisa, ali oni nisu obratili pažnju na njega.

Samo blagajnik Hastings kao da je imao oči na leđima. Kad je Bil prolazio on se okrete i progunda:

— Kuda si opet krenuo? Vraćaj se na svoje mesto! Narediću mister Brinkmanu...

— Ali, mister Hastings, ja moram da izađem.

— Da izađeš? Pa tek što si ušao unutra.

— Ali, moram, moram...

— To si mogao ranije obaviti. Hajde na posao.

— Ne, ja moram napolje! — uzviknu Bil, provuče se ispod pulta i u tren oka stvorio se na izlaznim vratima.

Mister Hastings nije ga mogao više dozvati, jer su u tom trenutku u banku ušla dva čoveka.

Bil je otrčao iza kuće i zagledao se u orahovo drvo.

„Brzo bih se popeo” pomisli on, „ali da li smem to da uradim?”

Bil je tek navršio trinaestu godinu, a u tim godinama se ne razmišlja mnogo. Brzim skokom dohvati se jedne isturene grane, zaljulja se

i vine se na drvo. Onda nastavi da se vere u vis.

Neprijatno, što na drvetu više nema lišća! Mogli bi ga spaziti iz sobe.

Do sledeće grane dolazio je na taj način, što je, kao majmun rukama i nogama, obuhvatio stablo i peo se sve više i više. Tako je stigao do visine, sa koje je mogao ispod polupodignute zavese posmatrati sobu bankara Kornfeldera.

Mali Viliyam C. Ovarim nije mogao da poveruje svojim očima. Ote mu se poluglasan krik zaprepašćenja. On se brzo i bešumno spusti niz drvo i ostade pored njega kao oduzet nekoliko trenutaka, a onda istrča na ulicu.

Tu zastade dahćući i drhteći, stisnu zubima šaku desne ruke i počeo razmišljati: Ja moram šerifu, da, šerifu!

On pretrča ulicu u pravcu šerifove kancelarije, ali onda opet zastade razmišljajući. Ne, ne mogu da idem mister Marlou, on će me ismejati. Baš isto onako, kao kad sam rekao da sam video nepoznate ljude kako utovaraju brašno iza mlina. Bil je to dobro uočio, ali mu šerif nije verovao.

Još jednom je on bio kod šerifa i saopštio mu da je u banci primetio čoveka glatko izbrijanog lica, koji se sutradan pojavio u banci, ali ovog puta sa gustim brkovima. Bil je smatrao da se mogao pojaviti prvo sa brkovima, a onda obrijana lica, a obrnuto ne. To je smatrao nemogućim. Pa ipak i ovog puta šerif se nije osvrnuo na njegovu priču.

„Šta da radim”, upita se Bil.

U tom trenutku izveo je drugi čudan zaključak. Napustio je sredinu ulice i stao nešto po strani iza dvo-

kolica koje su se tu nalazile i čiji je zadnji deo cirade jutarnji povetarac podizao.

Bil opazi kako jedan čovek čuči u kolima i gleda kroz rupu na cigradi. Čudno je bilo to što je taj čovek stalno gledao kroz tu rupu. On je posmatrao suprotnu stranu ulice.

Bil pogleda na tu stranu.

Tamo se nalazila šerifova kancelarija!

U mozgu malog meleza zazvonilo je na alarm.

Averhof i Kad sedeli su za stolom kod prozora i posmatrali ulicu.

Averhof je motrio na njen istochni deo, a Kad na zapadni.

U to ugleda Kad dečaka. On je primetio da je dečak izašao iz dvorišta iza banke i žurno prešao ulicu, onda zastao i najzad stao iza kola.

Oči desperadosa se suziše. — Hej, pogledaj!

Averhof pogleda svog druga. — Šta da pogledam?

— Dečaka tamo preko.

Averhof okrete glavu. — Šta je sa njim?

— On je izašao iz dvorišta banke.

— Iz dvorišta banke? Ti sanjaš! Vrata su zatvorena.

— Da, sada jesu. Dečak ih je zalupio.

— Šta se to nas tiče? Kakve veze imamo mi sa dečakom?

— Sa dečakom? Pa pogledaj gde stoji mali!

— Pored kola.

— Zar ti ništa ne pada na um? Pa to su naša kola.

Averhof, koji je sporo mislio, tiho zazvižda.

— Ne, to se ni meni ne dopada.

— Ja ću izaći i pridobiti dečaka za sebe.

— Ne, to je suviše upadljivo. — Toliko je Averhof bio pametan da shvati.

— Ali, ako je dečak nešto primetio?

— Čekaj, ja idem preko kod Džibsona — odluči Averhof. On popravi vratnu maramu i ustade.

Vlasnik saluna, koji je dremljivo naslonjen na šank zurio u požutele novine, podiže glavu.

— Već odlazite?

Gostioničara je to interesovalo jedino radi toga što račun nije bio plaćen.

— Odmah se vraćam.

— Ol rajt.

Džibson je još uvek sedeo na svom mestu kod prozora i gledao u svoje ruke. Ali, to je bilo samo prividno. Ispod poluspuštenih očnih kapaka posmatrao je prestupnik ulicu.

Robert Džibson je bio vrlo opasan momak. Veliki gazda ga nije tek onako odredio za vođu ovog napada.

Averhof uđe u gostionicu i odmah se okrete u stranu.

Džibson ne diže pogled

Džibson ne diže pogled.

— Šta hoćeš — izusti kroz poluotvorena usta.

Averhof se osvrnu sa osećanjem neprijatnosti. Nije baš voleo da ima posla sa tim Teksašaninom. Uostalom, Džibsona niko nije mario. Zvali su ga bledoliki. Iz njega je zračila neka neopisiva hladnoća. Bilo je poznato da se ni sa kim ne druži.

Svi su oni bili pomoćnici vođe, svih jedanaest razbojnika koji su sprovodili akciju. Pravi vođa, me-

đutim, bio je Džibson. I njega je gazda odredio da učestvuje u planiranoj akciji, koju je trebalo izvršiti sutradan. Velikog vođu niko nije poznao niti ga je ikad video. Ovde, u drugoj garnituri, svi su se međusobno poznavali, sve male vođe grupa izabrane za napade. Nisu morali da se kriju, jer su u suštini bili beznačajne figure, od prvog do poslednjeg.

Džibson je bio gnevan, jer su ga prinudili da prihvati ovaj posao. Do tog dana niko nije znao da pripada bandi ljudi sa sivim maskama. Sada je, ipak, desetero razbojnika dobro zapamtilo njegovo lice. Džibson je, u stvari, pripadao jezgru bande ljudi sa vešalima i ova poslednja naredba koju je dobio teško ga je povredila. Već je kovao planove da se osveti.

Razlog za gnev je revolveraš Džibson, svakako imao. Dobro se sećao da se sličan slučaj već dogodio: grupa ljudi je otkrivena i mali vođa te grupe, izvesni Larington, ostavljen je na cedilu. Jednog dana su prosto našli Laringtonov leš ispred grada, a da niko nije znao ko ga je ubio. Veliki gazda izgleda priprema istu igru i sa njim, Džibsonom. Naime, revolveraš nije mogao da poveruje da je izabran zbog svoje izuzetne sposobnosti i prevejanosti, već iz nekih, drugih, verovatno mračnih razloga.

Bilo kako bilo, činjenica je da su ga poslali da se ovde pojavi bez maske, što je za njega bio dokaz da su ga otpisali.

No, oni će se i te kako previriti u njemu! Rob Džibson nipošto nije običan momak i to će im pokazati! On je već veliki broj sudija, šerifa i čak jednog jahača iz gu-

vernerove garde godinama vukao za nos. Izaći će on na kraj i sa velikim gazdom ljudi sa vešalima. U ovom trenutku, doduše, još nije znao ko je taj veliki gazda.

Bez obzira na osvetničke planove i gnev, Džibson se nije usudio da ne izvrši naređenje.

Dva čoveka su jednom to pokušala. Pripadala su velikoj grupi sa Crvenog jezera. Oglušili su se o naredbu i posle toga živeli manje od dvadeset četiri časa. Dan kasnije njihovi leševi su nađeni u dvorištima, a kraj njih su se dizala visoka vešala.

Ma koliko bio prevejan i hladnokrvan, revolveraš Robert Džibson nije bio čovek koji je hteo tek tako da navuče gnev velikog gazde ljudi sa obrazinama.

Kada se Averhof pojavio bio je krajnje neprijatan.

— Hajde, šta hoćeš čoveče! —
— prositkao je.

— Treba nešto da vam javim, gazda.

— Šta to? — upita Džibson nestrpljivo.

— Malopre je jedan dečak izašao iz dvorišta banke...

Pri pomenu reči „banka” revolveraš upadljivo trže.

— Jesi li poludeo? — Džibson je imao želju da ovog idiota pretuče. Podviknuo mu je oštro:

— Gubi se! Odmah dolazim!

— Ali vi morate da ostanete ovde.

— A ti treba da zavežeš!

Averhof samo poslušno klimnu glavom i izađe.

Dva minuta kasnije izašao je i revolveraš.

— Dakle, šta se dogodilo?

Averhof ga obavesti. Na to Rob

Džibson pođe duž trema, saže se i pogleda niz ulicu.

— Ne vidim ništa. Čini mi se da se to tebi samo priviđa.

Sada se Averhof saže i vide da dečaka više nema iza kola.

— Prokletstvo, zašto ste toliko dugo oklevali, gazda?

Rob ga prezrivo odmeri.

— Odmah da si se vukao na svoje mesto. Ti prosto vidiš priviđenja.

Oborena pogleda Hari Averhof napusti trem i krete ulicom. Vukao je nego tako da su se dizali oblačići prašine.

I Džibson se vratio na svoje stražarsko mesto.

Kornfelder je stajao pola koraka ispred vrata koja je Ferguson iznutra zaključao. Srce mu je uzbuđeno tuklo. U poslednje vreme uopšte, imao je tegoba sa srcem i čim bi se uzbudio imao je osećaj da hoće da mu izleti iz grudi.

Kornfelder je bio svestan situacije. Video je razbojnika kako sedi za pisaćim stolom, lica pokrivenog sivom maramom i igra se revolverom. Osećao je prisustvo razbojnika iza sebe, onoga što je zatvorio vrata.

S njegove desne strane stajao je razbojnik koji mu je direktno pretio revolverom.

Bankarevo srce kao da više nije moglo da podnese ovaj udarac. Cela soba počela da se okreće ispred Kornfelderovih očiju. Krenuo je korak napred i ispružio ruke kao slep čovek.

— Hej, kakav je sad to trik — promrsi razbojnik Kapite.

Kornfelder se sruči u kožnu naslonjaču, koja je stajala ispred nje-

govog pisaćeg stola, pripremljena za klijente koji dolaze u posetu. Kada je već hteo da se nasloni, Ferguson se stvori iza njega i munu ga revolverom u rebra.

— Ovde ne može da se sedi. Treba da slušate šta vam se naređuje.

Zagrobni glas nekadašnjeg hirurga prodro je nesrećnom bankaru do srži. Grčevito se uhvatio za naslone, pokušavajući da ustane. Tako je snažno stezao fotelju da su mu zglobovi na rukama pobeleli. Bankarevo lice se veoma izmenilo. Plavičasto crvena boja kože nestala mu je sa lica i ustupila mesto krečno beloj. Nos mu je postao još šiljatiji, a bore oko usana se duboko urezale. Oči kao da su mu u trenutku upale duboko u duplje. S mukom je hvatao vazduh.

Razbojnici se međusobno upitno pogledaše.

Kapite stade pred bankara.

— U redu, sedite.

Kornfelder, međutim, nije više bio u stanju da posluša. Lagano je počeo da klone. Mladi razbojnik ga munjevito prihvati i gurnu u naslonjaču.

To, naravno, nije učinio blago, nego veoma bezočno i grubo. Srećom, ovo muvanje kao da je nateralo bankarevo srce da počne ravnomernije da kuca. Pridržavao se laktovima da bi mogao da ostane u sedećem položaju.

— Šta li mu je? — promuca Hakat.

Ferguson mu uzvрати:

— A šta bi mu moglo biti? Spopao ga je užasan strah, eto šta je. Verovatno je već napunio gaće.

Kapite nije oklevao.

— Dajte ključeve!

Pošto se stari bankar nije pome-

rio, Kapiti ispruži desnicu u kojoj se nalazio revolver i nasloni cev starcu na levu stranu grudi.

— Zar ste tvrdi na ušima?

Ni ovog puta Kornfelder nije reagovao. Razbojnik mu još jednom stavi revolver na grudi. Učinio je to veoma grubo, tako da je srce nesrećnog bankara ponovo počelo da kuca.

— Šta hoćete vi? — jedva je proćedio.

— Ključeve.

— Koje ključeve? — mucao je bankar.

— Naravno ne ključ vaše ljubavnice, budalo.

Kornfelder jeknu, podiže glavu i zagleda se u hladne oči razbojnika.

— Ja ne znam šta vi hoćete? Zašto uopšte sedite ovde? — govorio je isprekidano, teško dišući.

Kapite ga je gledao nemilosrdno. Naravno nije mu ni palo na pamet da je starac imao težak srčani napad.

— Napred! — brecnuo se na Kornfeldera. — Ključeve na sunce! — Pri tom je grubo gurnuo starca još dublje u naslonjaču.

— Ključeve, ključeve — ječao je bankar.

— Hoćemo ključeve od trezora — prosikta nestrpljivo razbojnik.

Na to bankar razrogači oči.

— Trezora? — promucio je stari bankar ne shvatajući. — Ali oni nisu kod mene!

Pljačkaš zamahnu levom rukom i udari starca posred lica.

Udareni stari bankar klonu. Lice mu više nije bilo bledo nego tamnocrveno.

— Ključevi nisu kod mene — ječao je. — Kod kuće su...

Tri razbojnika su bila kao gromom pogođena.

Hakat je gnevno skočio i obišao pisaći sto.

Sva trojica su streljala pogledom nesrećnog čoveka u naslonjači.

Da li je ovo prevara? Ili je možda čovek govorio istinu? Ukoliko jeste istina, situacija je veoma loša jer su računali da ključeve drži uz sebe.

— Hajde da ga pretražimo — promrsi Hakat.

Pretrgli su starog izmučenog bankara od glave do pete i našli mu dva ključa. Međutim, bili su suviše veliki za malu bravu trezora.

Hakat nije mogao da odvoji pogled od tri ogromna metalna ormana u dnu prostorije.

Kako da ih otvore?

To je bilo nemoguće!

Da bankar ne drži ključeve uz sebe, to je opet bilo neverovatno!

Vođa bande, koji je inače sve brižljivo planirao, izgleda ovog puta nije računao sa tom mogućnošću.

Kapite još jednom udari levicom starog bankara po licu.

— Govori čoveče, inače je sa tobom gotovo.

Na to stari, bolesni bankar ustade i pođe dva koraka prema vratima.

Tri razbojnika su stajala iza starca i sa nevericom netremice ga gledala.

Bio je to trenutak u kome je mali Vilijam Ovarim sa svog mesta napolju mogao da pogleda u prostoriju. Video je trojicu razbojnika sa revolverima u rukama i sivim maramama preko lica. Video je takođe i povijena leđa svoga gazde.

— Ostanite ovde! — naredi Kante.

Kornfelder zastade kao ukopan. Pokušao je da se pridrži za pisaći sto.

U velikoj prostoriji vladao je pun minut potpuni tajac. Tišinu je ponovo prekinuo mladi Frederik Kapite. Dokopao je bankara za mišicu i prislonio mu cev revolvera na grudi.

— Slušaj me, stara vrećo za novac! Mene nećeš praviti budalom. Gde su ključevi?

— Ja sam već rekao — uzvрати starac. — Ključevi su mi kod kuće. Možete da odete i uzmete ih. — Govorio je sve glasnije.

Kapite mu stavi šaku na usta.

— Ne smeš da govoriš tako glasno — brecnu se razbojnik na starog bankara.

Tri zločinca su se značajno pogledala. Nijednom, međutim nije palo na pamet šta bi mogli da učine.

Ako bi sada izašli napolje bez novca, odali bi se. Konačno, službenicima u velikoj sali sa šalterima palo bi u oči da iz Kornfelderove sobe izlaze ljudi koje nisu videli da su ušli. Nisu mogli da izađu ni kroz prozor, jer je u dvorištu takođe bilo ljudi.

Njihov plan bio je tako skovan da iz Kornfelderove sobe izađu sa novcem i sve ljude, koje zateknu u prostoriji sa šalterima, pod pretnjom revolvera vežu i strpaju im krpe u usta.

Ko bi se opirao, trebalo ga je, po naređenju velikog gazde, odmah ustreliti.

Ceo plan je, međutim, sada pao u vodu.

Tri razbojnika su očajnički tražila izlaz.

Najednom Ferguson, uveren da

mu je sinula spasonosna ideja, uzviknu:

— Napred, neka taj starac ide kući! Mi ćemo ga ovde čekati. Koliko da budeš upućen, stankeljo, naši ljudi nas čekaju napolju. Ima ih u celom gradu. Motriće na tebe dok odlaziš kući i vraćaš se. Teško tebi ako se ne budeš vratio!

Kapite energično odmahnu glavom.

— Ne, to ne ide!

— Mora ići!

Nekadašnji hirurg bio je uporan. Hakat se složio sa Kapitejem.

— Ne, Fred je u pravu, to ne može.

— A kako onda da se dočepamo novca? — negodovao je Ferguson.

U tom trenutku je neko zakucao na vrata.

Tri razbojnika su se ukočila. Kornfelder podiže glavu i pogleda Kapiteja u oči. Nesvesno je osetio da je on najopasniji od sve trojice.

— Moram da pođem prema vratima.

— Da, idite prema vratima i odškrinite ih samo. Ako budete izustili jednu jedinu reč, imaćete tri metka u leđima — završi osorno razbojnik.

Bankar se s mukom uspravi i pođe vukući noge preko teške zelene zastirke prema vratima.

Samo ih je otškrinuo.

Brikmen je stajao pred njima. Hteo je da uđe unutra, ali kada je video odbojno blede lice svog gazde, zastao je kao ukopan i promućao:

— Radi se o Džefersonovom kontu, mister. Znaite, o kontu Majka Džefersona. On hoće da podigne pet hiljada dolara a na kontu

ima samo četiri hiljade i tri stotine. Šta da činim?

Kornfelder obori glavu i ispod oka upitno pogleda Kapiteja.

Razbojnik je odmahivao glavom.

— Ne! — uzvratila Kornfelder muklo svom službeniku. — Neće dobiti novac. Recite mu neka sutra dođe.

— Ali, mister...

— Učinite ono što sam rekao — reče bankar i zatvori vrata. U tome mu je Kapite pomogao, gurnuvši ih nogom.

Bankarski službenik se zbunjeno okrenuo i pošao prema šalteru gde ga je rančer nestrpljivo očekivao.

— Dakle, šta je bilo?

— Nemoguće? Zar ni tih bednih sedam stotina dolara ne možete da date staroj dobroj mušteriji? Ja ne znam šta je tim ljudima što posluju sa Kornfelderovom Arizona bankom? Smatram da je ona pred bankrotstvom. Zamislite, sedam stotina smešnih dolara!... U redu, nisu mi potrebni, nabaviću ih na drugoj strani. Dajte vi meni moj novac natrag i gotovo je!

— Da, da, svakako mister Džeferson — pokušavao je bankarski službenik da smiri čoveka. — Pokušaću još jednom da dođem do mister Kornfeldera.

— Šta, zar on nije tu?

— Ne, nije ovde.

— Pa zar niste malopre s njim razgovarali?

— Nisam, mister, unutra je samo jedna žena koja čisti.

— Šta? Sada u ovo doba dana — promrsi rančer. — Čoveče, pa ni vi sami ne verujete u ono što pričate. Pravite me budalom. Znam pouzdano da nećete da mi date

novac. Na to vas je nagovorio Parkins, moj vrli sused. No, ostavimo to sada. Taj pogani novac mi i nije potreban, dajte mi moj novac, a onda smo završili.

— Da, da. Na žalost, to nije tako jednostavno — mucao je bankarski službenik.

— Šta — uzviknu gnevno rančer — ne ide? Da nećete možda time da tvrdite da mi moj novac nećete dati?

Brikmen je očajno gledao oko sebe.

— Hoćemo svakako, mister Džeferson. Radi se samo o tome da u ovom trenutku ne možemo.

Krupni rančer uzmače korak unazad i tako snažno lupi šakom o šalter, da je jedna staklena pepeljara pala na kameni pod i razbila se.

— Šta to trabunjate? Ne možete da mi date moj novac? Da, šta to treba zapravo da znači? Da niste vi, momci, bez para? Da niste bankrotirali? Ljudi! — Obrati se rančer dvojici za drugim šalterom. — Jeste li čuli, oni mi ne mogu isplatiti ni mojih bednih četiri hiljade dolara. Taj vrli Kornfelder je izgleda nešto špekulisao... Kakva svinjarija! No, ja to neću dopustiti, hoću svoj novac i to odmah!

Glasni povici krupnog rančera, naravno, doprli su u bankarevu kancelariju.

Tri razbojnika su netremice posmatrala lako povijena leđa starog bankara.

Kornfelder se lagano okrete i pogleda Kapiteja.

— Šta sada, šta će sada biti? — pitao je slomljeni starac.

Sva tri razbojnika su stegla usne. Nisu mogli da nađu rešenje.

Kapite se prvi pribrao.

— Da li je taj novac, koji onaj čovek traži, ovde u trezoru?

Bankar odmahnu glavom.

— Ne, on je preko u malom trezoru iza šaltera.

— Trebalo je da isplati, Fred — prošaputa Hakat.

— Ne dolazi u obzir — odbrusi Kapite.

— Zbog toga ćemo sada sva trojica nastradati, idiote!

— Umukni — naredi nekadašnji kauboj. — Dobili smo naređenje da sav novac pokupimo. U to ulaze i te četiri hiljade dolara. Da ne uobražavaš, možda, da je to beznačajna suma? Možda sanjaš čak da se ovde može skupiti sto hiljada dolara?

Na to bankar pršte u smeh.

— Sto hiljada dolara! Pa ja nemam u celoj banci ni trećinu te sume.

Kapite tako grubo gurnu bankara da ovaj gotovo nalete na vrata.

— Šta to govoriš, ni trećinu zar? Misliš da možeš od nas da praviš budale? Mi znamo tačno da u tvojoj banci u ovom trenutku ima preko osamdeset hiljada dolara, pa možda i više. Daćeš nam sav taj novac.

Kornfelder je odmahnuo glavom.

— U zabludi ste, Fred.

— Ne oslovljavaj me sa Fred, čoveče — odbrusi Kapite gnevno. A onda se izdera na Hakata: — A ti, idiote, baš si morao da me oslovljavaš po imenu! Trebalo je samo još da kažeš i moje prezime.

— To i nije potrebno — zaključiti stari Kornfelder. — Ja vas i ova-ko poznajem.

— Šta, poznaješ me — uzviknu razbojnik i lagano otkoči revolver.

— Izrekao si sebi sada smrtnu presudu.

Iako je Kornfelderovo lice bilo prekriveno krupnim graškama znoj, u očima mu se video umoran osmeh.

— Samo me ustreli, Fred. Time još uvek nisi izvršio gazdino naređenje.

Kapite proguta pljuvačku.

— Varaš se, starkeljo! Ja sam dobio naređenje da ustrelim svakoga ko mi bude stajao na putu.

— Prvo treba da nabavite novac!

Na to Ferguson pride starom bankaru i počeo da ga steže za vrat.

— Sada ćeš mi odmah reći gde su ti ključevi, stari, inače ćeš me bolje upoznati. — Stisak je popustio, ali je potrajalo nekoliko trenutaka pre nego što je bankar mogao da diše.

— Ja sam vam već rekao da su mi ključevi kod kuće. Napred u trezoru imamo samo pet hiljada dolara namenjenih za svakodnevne, manje isplate. Kada nam je potrebna veća suma novca, uzima se odavde iz trezora.

— Hoćeš li time da nam tvrdiš — prekide ga Kapite preteći — da u tom slučaju svaki put trčiš kući po ključeve.

— Ne, naravno ne.

— I? Kako se onda to pitanje rešava?

Džems Kornfelder je za ovih deset ubistvenih minuta, koji su mu se činili dugi kao sama večnost, doživeo dve užasne stvari.

Prva od njih je bila težak srčani napad, kome zamalo nije podlegao. Kada se povratio i pribrao pokazalo se da je hrabar čovek. Eto, hteo je da pruži razbojnicima otpor.

Jasno, razbojnicima je rekao laž. Ključevi trezora nipošto nisu bili u njegovoj kući. Čuvao ih je u džepu, u džepu u kome drži cigarete, bolje rečeno u tabakeri.

A upravo ta tabakera nalazila se sada na stolu, jer je Kapite izvukao bankaru iz džepa, otvorio i odmah zatim zatvorio.

U kožnoj tabakeri nalazile su se četiri holandske cigare s desne strane, a u levoj pregradi jedna cigara druge vrste, posebno. Odmah uz tu jednu cigaru nalazila se još jedna pregrada, veoma mala, koja se spolja nije mogla videti. U toj pregradi nalazila su se tri ključa, tri mala ključa trezora.

U stvari, to i nije bilo preterano lukavo zamišljeno srkovište, no Kornfelder ih je već godinama tu držao, a da to niko nije otkrio ni saznao.

Grozničavo je razmišljao kako da sada nađe izlaz. Morao je da ostane pri svojoj laži po cenu života.

— Ako je na šalterima potrebno više novaca nego što ga ima u malom trezoru, šaljem dečaka kući da donese ključeve.

— Dečaka — promrsi Ferguson. — Da to nije onaj deran koga sam malopre video kroz ključaonicu kako nailazi.

— Da, da, to je Bil, dečak od dvanaest — trinaest godina.

— U redu, to je odlično. — Na Kapitejevom licu je zaigrao ciničan osmeh. — Pozovite dečaka!

Kornfelder je upravo hteo da krene prema vratima, kada ga Ferguson dokopa za ruku i zaustavi.

— Samo trenutak. Da li ste pomišljali na to da bi nas ovaj sta-

rac mogao na neki prepređeni način da oda?

*
**

Brikmen je celo vreme sedeo za svojim stolom. Popravio je kravatu i pogledao se u malo ogledalo koje je visilo kraj prozora.

Nemir koji je u banku unelo Džefersonovo negodovanje prošao je.

U ovom trenutku klijenata nije bilo.

Brikmen pođe prema Matisenu, koji je sedeo za susednim stolom nagnut nad posao i potapšao ga po ramenu:

— Vreme je.

Matisen klimnu glavom, odmah ustade, popravi kaput i pođe za starim činovnikom. Ovaj je već tapšao trećeg, Korbasu.

— Šta se dogodilo?

— Vreme je — došapnu bankarski činovnik.

Blagajnik spremno ustade. Kada su pozvali i mrzovoljnog Vitkinsa, ovaj gotovo zareža:

— Šta je sad?

— Vreme je.

— Vreme, za šta? Šta vam je, mister Brikmen? Šta se dogodilo?

— Ustanite i hajdete, vreme je!

— Ama za šta?

— Zar ste zaboravili da je šefu danas rođendan?

— O, nisam! Ne, naravno da nisam.

— Gde je cveće? Bili, hej Bili, gde je taj deran?

Dečaka nije bilo u kancelariji.

— Šta li je sa tim dečakom?

Kisting ih obavesti:

— Taj deran je malopre bio ov-

de i izašao u dvorište. Mister Matisen, hoćete li ga, molim vas, potražiti?

Činovnik izađe i vrati se posle nekoliko minuta obavestavajući ostale da nije mogao da nađe malog Bila Ovarima.

— U redu — odluči Brikmen, uze cveće iz velike vaze, veza ga u bucket i dade znak ostalima. — Ide-mo onda bez njega.

Zaključali su prostoriju sa šalterima i krenuli.

Brikmen je išao prvi. Pre nego što je zakucao na vrata, duboko se naklonio. Nikome od ostalih činovnika nije palo na pamet da se smeje, jer su veoma uvažavali starog bankara.

Brikmen dva puta zakuca na vrata.

U Kornfelderovoj kancelariji vladala je tišina. Tri razbojnika se značajno pogledaše, a onda Kapite munu bankara.

— Hajde, pogledajte ko je. Ali vas opominjem!

Starac odškrinu vrata i ugleda napolju svoje ljude.

Brikmen se okrete i podiže ruku, a onda su počeli da pevaju svi zajedno, i to nipošto u isti glas, staru američku rođendansku pesmu:

„Srećan rođendan, vama, srećan rođendan vama”.

Tri člana razbojničke družine se trgoše.

— Šta sad to treba da znači? — prosikta Ferguson.

Hakatovo lice bilo je bledo, odnosno onaj deo koji se ispod maske mogao videti. Samo je Kapite ostao potpuno miran. Skrenuo je pogled prema bankaru.

— Ako je to neka podvala, sta-

ro momče — došapnuo je — bićeš brže mrtav nego što to želiš!

Međutim, niko nije bio zbunjeno od samog Kornfeldera. Jasno, potpuno je zaboravio da mu je rođendan. Očima punim neverice posmatrao je Brikmena i ostale.

— Velika hvala, velika hvala — govorio je, ne otvarajući vrata. — Ja... to je veoma lepo od vas... ali ja sam trenutno veoma zauzet... morate me razumeti, Brikmene. Ja, ovaj, kasnije ćemo o tome razgovarati. Hvala, veliko hvala!

Kapite grubo zalupi vrata, i ona udare starog bankarskog činovnika u obraz. Zamalo mu vrata nisu uhvatila i nos.

— O! — ote se starom bankaru.

U sobi je vladala grobna tišina. Najzad se Kornfelder osmeli i reče Kapiteju:

— Nije trebalo to da činite.

— Zaveži! — obrecnu se razbojnik. — Vuci se u svoju naslonjaču. Čemu celo ovo pozorište? Da nećeš možda da nam pričaš da ti je danas rođendan.

Kornfelder umorno odmahnu glavom.

— Ja neću ništa da vam pričam, ali je to istina. Danas mi je doista rođendan, no i sam sam to zaboravio.

— Nemamo vremena za gubljenje — promrsi Ferguson. — Gledaj da pribaviš te ključeve. Zovi dečaka!

Kornfelder spremno ustade. Pozdrivom Frederiku Kapiteju se učinilo da je bankar suviše žustro pošao prema vratima. Odmah ga je dokopao za mišicu.

— Nešto ti se veoma žuri, prijatelju. Opominjem te! Ako smerlaš

neku svinjariju, proročetaću te mecima, budi uveren. Do sada sam uvek držao reč.

Kornfelder je zastao i zagledao se u lenede razbojnikove oči.

— Ne smeram nikakvu svinjariju. Pozvaću dečaka i poslaću ga mojoj kući.

Nesrećni bankar je već duže vremena grozničavo razmišljao kako da doskoči razbojnicima. No, situacija je bila gbtovo bezizlazna. Sva trojica su bila sumnjičava kao pre-rijski vuci, naročito najmlađi među njima, Kapite.

Šta je mogao da kaže i time opomene Brikmena? Konačno, stari službenik je već morao nešto da posumnja. Kornfelder je zaključio da sedi činovnik neće uspeti da se snađe u takvoj situaciji. A Vatkins? Ne, taj mrzovoljni blagajnik ne dolazi u obzir. Bio je suviše krut i nemaštovit. Korbas? Ne, ni on neće shvatiti. Hastings, ni on. A Matizen? I njega može da otpiše. Kornfelder je u glavi pretresao sve svoje ljude i došao do žalosnog zaključka da ni jedan od njih nije dovoljno budan da bi osetio opasnost, da bi je pročitao iz bankarevog pogleda.

Tada mu iznenada pade dečak na pamet. Mali Vilijam Ovarim je besumnje bio najbudniji u celoj banci. A baš njega treba da pozove. Tu možda leži spas!

Odškrinuo je vrata i pozvao.

— Bile!

Nekoliko trenutaka vladala je tišina, a onda je Brikmen ustao sa svog mesta. Isto je učinio i Hastings. Obojica su ušla u prostoriju u kojoj se primaju kljenti i doviknuli gazdi iz daleka:

— Bil je izašao u dvorište. Ne

znamo kuda je otišao, mister Kornfelder.

— Šta to treba da znači? Vi morate da znate gde je deran.

Bankarev glas je upadljivo podrhtavao.

Dva čoveka to nisu primetila. Istina, po prirodi sumnjičav, blagajnik Hastings je primetio da se njegov gazda čudno ponaša. Međutim, nije mu palo na pamet zbog čega.

— Neka ga Matisen odmah potraži — naredi bankar.

Oba činovnika se kao po komandi nakloniše i odoše.

Kornfelder je ostavio odškrinuta vrata, ali ih Ferguson zalupi.

Kapite se brecnu na njega:

— Šta ti pada na pamet? Kako se usuđuješ da ti zatvaraš vrata. Mogao si to meni prepustiti.

— Pa ti si dva puta zatvorio vrata.

— Svejedno, ali sada on stoji tu i ljudi su ga videli.

— Videli su ga i malopre — branio se Ferguson, sručio u naslonjaču i stavio svoje prašnjave čizme na pisači sto.

Na licima trojice razbojnika ogledala se nedoumica.

— Hajde, otvori ponovo vrata — naredi Kapite bankaru.

Kornfelder otškrinu vrata i pogleda u prostoriju za klijente. Brikmen je upravo išao prema njemu. Bankar mu dade levom rukom znak da stane.

Činovnik zastade kao ukopan.

— Nema ga nigde, mister Kornfelder — izvinjavao se. — Veoma mi je žao. Sam đavo... pardon, pardon, doista ne znam kuda je odjurio. To je jedan užasana de-

ran. Kazniću ga čim se bude vratio.

— Pustite to! — uzvratiti Kornfelder i zatvori lagano vrata.

— Ti hoćeš da nas namagarčiš, momče — prosikta Kapite.

U tom trenutku ulicom odjeknu pucanj.

Trojica bandita se trgoše i odmah mašiše za revolvere.

— Šta to treba da znači? — prosikta Hakat.

Ferguson samo sleže ramenima, a Kapite priđe prozoru, pokušavajući da vidi dvorište.

— To mora da se dogodilo na ulici, ali odavde ništa ne mogu da vidim.

Upitno je pogledao Fergusona. Ovaj ponovo sleže ramenima. Kapite promrsi gnevno:

— Ova stvar mi se ne čini baš zgodnom. Hajde, gubimo se oдавде.

— Zar bez novca? — iznenadi se Hakat.

— Ne verujem da nam preostaje drugo rešenje.

— Ne, ne, novac moramo da ponašemo.

Hakat lagano odmeri bankara i zaustavi pogled na njegovom licu.

— Slušaj, burazeru, ja znam da ti imaš ženu i decu... — počeo je zadenuvši palčeve za opasač.

— Kako to mislite? — mucao je bankar.

— Ako ti je stalo do života tvoje žene i tvoje dece, onda ćeš nam na najbrži mogući način pribaviti ključeve.

— Čemu ta pretnja? Šta smerate?

— Već ćeš saznati blagovremeno. Tvoja draga dečica neće imati mnogo životne radosti, za to će-

mo se mi pobrinuti. Gore u Grenoblu je bio jedan rančer koji se nije saglasio sa našim namerama. Imao je lepog, snažnog sina, bio je to momak od budućnosti, sve dok se nije upoznao sa našim gvožđem za žigosanje.

— Sa gvožđem za žigosanje? — uplašeno ponovi bankar.

— Da, mi smo ga žigosali i to ne bilo gde, na leđima, na primer, nego na licu. Tačnije rečeno, oči smo mu žigosali. On doduše sada ne vidi, ali zato ima dva lepa uk-rasa na licu.

— Zveri! — ote se bankaru.

Na to Ferguson zamahnu rukom i udari bankara šakom kao sečivom po vratu. Starac je kriknuo od bola. Desna strana mu se paralizovala. Nije mogao da pokrene ruku.

— Činite šta hoćete, ja ću da se izgubim — procedi nekadašnji hirgurg iz Čikaga i priđe prozoru.

Hakat odmahnu glavom.

— Ne, moramo da se dočepamo novca.

Papite je neodlučno stajao ispred bankara.

— Čuj, prijatelju, ti ćeš nam sada na najbrži mogući način nabaviti ključeve.

Kornfelder više nije mogao da podigne glavu. Prosto nije imao više snage da pogleda u hladne razbojnikove oči i izrekne laž.

Na to Kapite dohvati rukom kožnu tabakeru. Nije imao nikakvu određenu nameru. Prosto mašio se iz nervoze za prvi predmet koji mu je bio na domaku ruke.

Džems Kornfelder je zabacio glavu i sa strahom posmatrao razbojnika kako gnječi kožnu tabakeru.

Zločinac je uhvatio ovaj pogled i počeo da podozreva. Trgao se, naglo otvorio kutiju i istresao sadržinu na sto. Tri mala ključa zveznula su preteći.

Članovi bande ljudi s vešalima zbunjeno su pogledali ključeve, a onda samrtnički blede bankarevo lice.

Kapite prilepi starom čoveku žestok šamar.

— Prokletstvo! Nisi to loše izveo, lupežu! Gotovo ti je i uspelo. Zato ćeš umreti.

Kapite dobaci Fergusonu ključeve i otvori prozor. Nije više pomišljao na pucanj, koji je nekoliko trenutaka ranije odjeknuo. U to vreme Frederik Kapite nije bio još dovoljno prevejan i oprezan razbojnik. To je postao znatno kasnije.

Otvorio je prozor i skočio u dvorište. Prišunjavao se kolima i zastao kao ošinut bičem.

Mali Bili je stajao iza kola. Njegovo podozrenje bivalo je sve veće. Ispod poluspuštenih kapaka neupadljivo je posmatrao i primetio lica ostale dvojice na prozoru. Bilo je to na suprotnoj strani ulice. Tada je na trem stupio treći čovek, osmotrio okolinu, a onda šmugnuo u bar kraj banke.

Mali melez je odmah napustio svoje osmatračko mesto i zamakao u malu poprečnu ulicu.

Brzo, koliko su ga noge nosile, trčao je preskačući niske zidove, stara kola i živice prema poslednjoj kući na istočnom kraju grada. Zastao je kao ukopan iza jedne šupe i ne trepnuvši gledao niz drum prema istoku. Nedaleko od poslednje kuće na uglu, koji je vodio na glavnu ulicu, skrenula su

dva čoveka. Možda mali Bili ne bi obratio pažnju na njih, da nije primetio da svaki od njih u levoj ruci drži spremljenu sivu maramu.

Ljudi s vešalima! sinulo je dečaku kroz glavu.

Stavio je svoju malu pesnicu u zube i grozničavo razmišljao. Tamo napred u poslednjoj kući stanovao je sveštenik. Kod njega se bio uputio. Mister Konali je bio ljubazan čovek, pun razumevanja i, na žalost, jedina osoba u celom gradu u koju je mali Bili Ovarim imao doista poverenja. Sada su mu ova dva razbojnika preprečila put do sveštenikove kuće.

Njegov gazda, bankar Džems Kornfelder sedeo je u zgradi banke u svojoj kancelariji i nalazio se u životnoj opasnosti, u što se mali poluindijanac uverio svojim očima. Sada je, međutim, on morao da stoji ovde, nemoćan da bilo šta preduzme.

Tako očajan, skrenuo je pogled prema zapadu i video kako se u jednoj udoljici, kroz koju je prolazio glavni drum za poštanske kočije, diže veliki oblak prašine.

Nekoliko trenutaka kasnije ugledao je dve pokretne tačke u daljini.

Dva jahača!

Približavali su se tako brzo da je uskoro već mogao da razlikuje konje.

Čovek sa desne strane jahao je crnog ždrepcu, a onaj sa leve riđana.

Mali Bili, ljubitelj konja, za trenutak je zaboravio sve nevolje i razlog koji ga je ovamo doveo. Razrogačenih očiju i otvorenih usta zadivljeno je posmatrao brze živo-

tinje kako se približavaju gradu. Kakvi konji! Nikada do tada još nije video tako brze životinje.

Što su se dva jahača više približavala gradu, dvojica bandita, prikrivenih iza poslednjih kuća postajali su sve nemirniji. Jedan od njih se iznenada trže, munu svog prijatelja laktom u rebra i pokaza na jahače. Munjevito su šmugnuili iza zida i priljubili se uz tle.

Poluindijanac Bili još nikada u životu nije tako strasno pozeleo da je odrastao kao u ovom trenutku. — Kada bih sada imao revolver — mrmljao je sebi u bradu.

Još jednom je skrenuo pogled prema ulici i mogao da razazna nešto bolje dvojicu jahača. Ranije, kada je primetio kako konji grabe prema gradu, iskreno se divio. Sada mu se međutim na licu ogledalo beskrajno iznenađenje. Čovek, koji je jahao crnog ždrepcu, uspeo je da umakne svom pratiocu za dve konjske dužine i kao strela grabio napred.

Bio je to visok, plećat čovek u crnom kožnom odelu sa crvenom maramom oko vrata.

Prošlo je gotovo dve godine od kako je mali melez prvi put video tog čoveka ovde u gradu. Nesvestan onog što čini, Bili pokrete usne i promrsi:

— Vajat Erp!

Ne misleći na posledice, izašao je iz svog skrovišta i počeo da trči ulicom. Podigao je obe ruke u vis i vikao koliko ga grlo nosi, kako bi skrenuo na sebe pažnju.

Srećom, mali Viliyam Overim se nije prevario.

Jahač na brzonogom vrancu nije bio niko drugi do Vajat Erp, ču-

veni maršal iz Dodž Sitija, a njegov pratilac ništa manje slavni strelac, Dok Holidej!

Vajat Erp je usporio konja i sačekao da mu dečak priđe.

Uprkos tome što je bio još sasvim mlad, Bili je uspeo da se obuzda i ne okrene se prema zidu iza koga su se nalazila dva razbojnika. Trčao je nezadrživo i zaustavio se tek ispred maršalovog konja. Govorio je zadihano i isprekidano:

— Mister Erp, mister Erp, to ste vi! Kakva sreća!

— Šta se dogodilo, mali?

— Ljudi s vešalima...

Vajat odmah kliznu iz sedla i nežno pomilova dečaka po kosi.

— Šta to govoriš, dečko?

— Da maršale, oni su u gradu. Dvojica stoje iza one kuće tamo, ne bih mogao da se zakunem, ali...

U to je stigao i Dok Holidej, naglo zaustavivši svog ridana u pravom oblaku prašine. Uspeo je da čuje poslednjih nekoliko reči.

— A sada se umiri, dečko, i govori lepo polako — govorio je maršal dečaku.

— Dole u banci, mister Erp, u banci su trojica! Sve sam video gore sa oraha. Oni su u kancelariji kod mister Kornfeldera. Sva trojica drže revolvare u rukama.

— Kako ti je palo na pamet da su to članovi bande sa vešalima? — raspitivao se kockar, neupadljivo motreći na ulicu.

— Nose sive marame preko lica.

Dva prijatelja iz Dodž Sitija se značajno pogledaše.

Maršal pruži dečaku ruku.

— Tako, dečko! Mi se sada moramo pretvarati kao da smo sta-

ri dobri poznanici, je l' si me shvatio?

Dečak potvrdi.

— To je dobro — zaključí maršal. Onda kreni lagano za nama i izgubi se u svoju kuću.

— Ali, maršale, mi stanujemo na suprotnom kraju grada.

— Zar ovde u ovom kraju nikog ne poznaješ?

— Poznajem sveštenika. On stane u prvoj kući sa leve strane.

— Odlično, onda se skloni kod njega. Dok se budemo približavali sveštenikovoј kući, ispričaj mi sve što znaš.

Dečak je ukratko ispričao maršalu i Holideju šta je sve video i doživeo u poslednjih nekoliko sati, a zatim se izgubio u sveštenikovoј kući.

Vajat Erp i Dok Holidej se ponovo vinuše u sedla i nastaviše ulicom.

Na stotinak jardi ispred zgrade banke, ponovo su sjahali, prebacili uzde preko prečke i stupili na trem Harisonove prodavnice gotovog odela.

Kockar je ostao da stoji kraj vrata, a maršal ušao u radnju.

Mlada, plavokosa žena upravo je sređivala rublje u polici i bila okrenuta leđima ulaznim vratima. Kada je čula korake, naglo se okrenula i razrogačila oči od iznenađenja i straha.

— Maršal Erp! — oteo joj se uzvik.

— Da gospođice Harison, ja sam. Maršal skide šešir i pođe prema njoj.

Džudi Harison je imala lepo, nešto malo bledunjavo lice, uokvireno zlatnoplavim uvojcima i plave oči svetle kao jezerska voda. Imala je divan

stas i, sve u svemu, važila za najlepšu devojkú u gradu.

Od smrti svojih roditelja koji su nastradali pre dve godine prilikom jednog napada razbojničke bande, vodila je radnju što je bolje umela i znala.

Maršal Erp je bio taj koji je uspeo da uhvati ubice njenih roditelja. Nije mogla da zaboravi nikada ni malog Bilija Ovarima, a ni maršala. Rumen joj obli lepo lice, a nežna ruka, koja se sada nalazila u maršalovoј desnici, postala je ledena.

— Vi ste ponovo u gradu, mister Erp? — upitala je mucajući.

— Da, gospođice Harison, i to s jednom molbom.

— Da...

— Ljudi s vešalima su u gradu. I...

— Ljudi s vešalima! — uzviknula je devojká, a rumenilo joj je nestalo sa lica.

— Da, oni su već u banci. Znao sam za taj planirani napad no, oni su očigledno napali pre nego što sam pretpostavljao. Hteo sam da vas zamolim da prođem kroz vaše dvorište.

— Naravno, mister Erp. Hoćete li da uđete u dvorište banke?

— Da, pokušao bih.

— Neće vam uopšte biti teško. Do nas je mesara, pored nje je zid prilično nizak. Preko njega se lako može dospeti u vrt gospođe Flambiš, koji se graniči sa dvorištem krčme. Odmah iza krčme nalazi se dvorište banke.

Samo što je mlada devojká izgovorila rečenicu do kraja, a maršal se već obreo u dvorištu.

U međuvremenu je u krčmi došlo

do rasprave između Džibsona i Averhofa.

Kao što znamo, Džibson se na trenutak zadržao na tremu, a onda se vratio u lokal. Bio je ispunjen podozrenjem i željan osвете. Mesto ga nije držalo, prosto nije mogao da se skrasi, nego je posle izvesnog vremena ponovo izašao na vrata. Tom prilikom je samo zakoračio na trem, a Holidej ga je već primetio. Međutim, i Džibson je njega video. Zastao je kao prikovan i piljio u kockara.

Delilo ih je najviše osamnaest jardi.

Inače veoma hladnokrvni revolveraš, ovog puta izgubio je nerve. Skočio je na ulicu i podigao ruku.

To je bio znak za pritajenog razbojnika u kolima.

Kosooki razbojnik Egon Džekfin nije video podizanje rue, ali je čuo tihi Džibsonov zvižduk. Okrenuo se i video teksaškog revolveraša kako ponovo podiže ruku.

Nije ni trenutka oklevao. Dokopao je pušku sa dna kola i proturio cev kroz otvor na arnjevima.

Tek tada je primetio čoveka, na koga mu je Džibson skrenuo pažnju.

Razbojnik Džekfin nije poznavao Holideja, ali je bio siguran da je to neprijatelj koga treba likvidirati. Pažljivo je nanišanio i onda povukao obarač.

Pucanj zagrme ulicom.

Međutim, čovek iz Džordžije, koji je već više od trinaest godina morao da računa da će mu metak doći glave, nije bio pogođen. Metak ga je promašio i udario u jedan od stubova trema.

Dok Holidej se brzo baci u udubljenje vrata. Ona su se odmah otvo-

rila i na njima se pojavila Džudi Harrison, teško dišući.

— Dok Holidej! Vi ste ovde? To nisam znala. Ko je pucao?

— Zaboga, gospođice, tolika pitanja odjednom! — uzvрати joj kockar, ne okrećući se. Nije skidao pogled sa Teksašanina.

— Prokletstvo! Pa to je bleđi Džibson.

Holidej je iz priče malog Bila znao da je veći broj razbojnika raspoređen u gradu. Pošto nije znao gde se tačno nalaze, nije se usudio da se otvoreno suprotstavi Džibsonu, jer bi to bilo suviše opasno. Ipak, morao je na svaki način da skrene na sebe pažnju bandita, to jest da odvrati pažnju od Vajata Erpa, koji se u ovom trenutku najverovatnije već nalazilo u dvorištu Arizona banke.

Holidej munjevito pređe na drugu stranu ulice i sakri se iza jedne velike bačve za kišnicu.

Džibson još jednom podiže ruku u vis i Džekson još jednom povuče obarač. Ovog puta je bolje ciljao; metak se zari u bačvu.

— Možeš da žrtvuješ još nekoliko metaka — prošapta kockar sebi u bradu i izvuče revolvere iz futrole.

Pojava čuvenog kockara Holideja naterala je revolveraša Džibsona u paniku.

Veliki gazda bande ljudi s vešalima dobro je znao zbog čega je ovog čoveka stavio na listu za likvidiranje. Robert Džibson nipošto nije bio čovek velikih sposobnosti, nije bio dorastao da vodi grupu razbojnika, niti da sprovede neki teži zadatak do kraja.

On sam lično bio je veoma opasan čovek i to ne samo zbog toga što je bio dobar i siguran strelač. Među-

tim, ništa na svetu ga nije moglo više izbaciti iz ravnoteže, do pojava najbržeg strelca na zapadu: Doka Holideja.

Pre nekoliko godina, dole u Dalasu, Džibsonovom rodnom gradu, za dlaku nije došlo do oštrog obračuna između njega i Holideja. Džibson je po običaju varao na kartama, a za kockarskim stolom je sedeo Holidej. Džibson ga međutim, nije prepoznao. Iznenada, Holidej je ustao i naredio mu da vrati novac, jer je varao.

Varalica, naravno, nije ni pomišljao na to da vrati novac. Bio je spreman da se za njega bori revolverom, da u tom trenutku nije ušao u kockarnicu šerif i povikao:

— Dok, ja se nadam da nećete i ovde zapodenuti kavgu?!

Dok? Srećom, u tom odlučujućem trenutku Rob Džibson je brzo mislio. Pomogla mu je činjenica da je već veoma dugo razmišljao o tome ko bi mogao da bude taj izuzetni partner za stolom, koji tako izvanredno igra karte. Kada ga je šerif oslovio sa „Dok“, Džibsonu je pala koprena sa očiju. Dok Holidej? Brzo je pokupio novac iz džepa i dodao ga nekadašnjem zubnom lekaru.

— To je bila samo šala, mister Holidej — procedio je kroz zube i brže bolje nestao iz kockarnice. Ne samo iz kockarnice, nego i iz grada. Vratio se tek pošto je saznao da je Holidej napustio Dalas.

Protekle su godine i Džibson je često slušao o Holideju. Pre svega, saznao je da već godinama jaši i bori se rame uz rame sa maršalom Vajatom Erpom.

Hladnokrvni revolveraš je čitao sve novinske izveštaje koji su se

odnosili na maršalove i Holidejeve borbe protiv razbojnika. Tako je do tančina bio obavešten i o krvavom obračunu u Tombstonu, u O. K. koralu.

Sada se taj Dok Holidej našao ovde, na sred glavne ulice. Stvorio se tu iznenada, kao da je iz zemlje iznikao.

Sasvim sigurno ne slučajno...

Revolveraš je grozničavo razmišljao. Znao je da se Vajat Erp bori protiv bande ljudi sa sivim maramama u gradovima Kom Vo, Kosta Riki i u Martiniju. A uz Vajata Erpa uvek je bio Dok Holidej. U to nije bilo sumnje.

Gde li je maršal?

„Možda je pritajen iza kocakara“, razmišljao je razbojnik. „A možda se nalazi i iza mojih leđa“, sinulo mu je. Nekoliko trenutaka nije se usudio da se okrene. Najzad se nekako osmelio. Međutim, nije bilo nikog. Video je samo pacovsko lice svog partnera kako proviruje kroz platno arnjeva.

To mu je stvorilo osećaj sigurnosti. U svakom slučaju, leđa su mu slobodna.

Maršal je sigurno negde u gradu! Ako bi nekim čudom sad izbacio iz stroja Doka Holideja, onda maršal ni iz daleka ne bi bio tako opasan.

Tako razmišljajući, razbojnik je krenuo napred.

Dok Holidej je video kako mu se približava, ali se nije pomakao sa mesta. Džibson mu je prišao na svega petnaest koraka, raskoračio se i stavio ruke na bedra, tako da mu njevito može da izvuče revolvere iz futrola.

Bandit je znao da ne sme da ga oslovi po imenu, jer bi time uneo

paniku među druge članove bande. Ako pomene njegovo ime, svi će pomisliti što i on: da je Vajat Erp ovde! Takvoj opasnosti nije hteo da izloži ni sebe, ni druge. Ipak, morao bi na neki način da ih upozori, a ipak da ne saznaju odmah sa kim imaju posla.

— Izlazi napolje! — naredio je kockaru.

Holidej je ostao prikriven iza bačve sa kišnicom i uzvratio je:

— Helo, Džibson, od kada si tako žustar? Treba od toga da se lečiš. To je opasno!

Revolveraš zaškruta zubima. Kako je samo mrzeo taj glas! Nikada neće zaboraviti onaj dan u Dalasu. Često ga se sećao. Holidejev glas ga je budio iz sna. Sećao se i Holidejevih očiju i njegovog ledenog, prodornog pogleda.

— Ne razmeći se, burazeru — odgovorio je Džibson. — Opoljen si. Ovde smo desetorica, to jest, sa mnom nas je jedanaest. Nemaš nikakvih šansi.

Na to se kockar uspravi iza bačve, ali ostade na tremu. Prekrstio je ruke na grudi i naslonio se na drveni zid mesarnice.

— Znaš, Džibson, kada bih ja hteo da se upuštam u to da brojim ljude kojima se ne dopadam, sakupila bi se tu čitava armija. Zbog toga sam i odustao od brojanja.

Džibson proguta pljuvačku.

„Moram odmah da dejstvujem!” proletelo mu je kroz glavu. Međutim, kockarev pogled kao da ga je prikovao na mestu.

— Sidite dole na ulicu! — jedva je procedio.

Odmah zatim imao je neodoljivu želju da samog sebe ošamari. Šta on

to zapravo hoće? Ne valjda dvobojskim revolverima sa Dokom Holidejem? U tom slučaju bio bi izgubljen. Nije potcenjivao sebe, ali je tačno znao da protiv Doka nema nikakvih šansi. Prema tome, nipošto nije smeo da dozvoli da dođe do dvoboja.

Da li je smeo da se osloni na Averhofa i Kada? To je bilo pitanje.

Dok Holidej je ostao da stoji na tremu i netremice ga posmatrao.

— Šta vi zapravo hoćete, Džibson? Hoćete puškaranje sa mnom?

Džibson se trže kao pogođen gromom.

Ne, to nipošto nije želeo. Zbog toga je učinio grešku, ogromnu grešku: okrenuo se i upravio pogled na prozore saluna, iza kojih je pretpostavljao da stoje Kad i Averhof.

Njih, međutim, tamo nije bilo.

Znači li to da su na svojim mestima, i da mu pokrivaju leđa? Možda se već nalaze na pravim mestima?

Skrenuo je pogled samo za trenutak, a kada ga je ponovo vratio, primetio je da je Dok Holidej napustio svoje ranije mesto. Sada je stajao naslonjen na stub trema.

Džibsonu stade dah. Naslonjen na stub trema! Zar nisam već o tome čitao? Sto puta sam već pročitao u požutelim novinama: „za vreme dvoboja maršal je stajao na sred ulice, a Dok Holidej gore na tremu, naslonjen na stub”.

Da, dobro se sećao toga. Slušao je, a i čitao.

Maršal! Gde li je on sada? Da li se on negde krije iza njegovih leđa, ili se nalazi sa druge strane trema? Kao da je progonjen, teksaški re-

volveraš poče unezvereno da gleda na sve strane.

Trgao ga je rezak kockarev smeh. Zvučao je kao lomljava stakla.

— Vi ne samo da ste žustri, Džibson, nego ste i vraški nervozni.

Holidej se odvoji od stuba, poče niz stepenice i siđe na ulicu. Dugim, gipkim koracima, tipičnim za njega, prešao je na suprotnu stranu i prošao tako blizu Džibsona da je ovaj nesvesno uzmakao.

Kada se konačno Džibson koliko toliko pribrao, Holidej je već zakoračio na trem i ušao u krčmu, u kojoj je i lupež iz Dalasa do malopre sedeo.

— Grom i pakao! — otelo se revolverašu.

Činilo mu se da je mimo njega prošao sam dah sudbine. A, u stvari, kraj njega je prošao jedan stranac.

Stranac? Ne! Nipošto bilo ko! Bio je to kralj svih strelaca zapada, Dok Henri Holidej! Čovek koga su se plašili svi revolveraši kao samog đavola.

Džibsona su nervi potpuno izdali. Bio je dotučen.

Vukući noge prešao je ulicu i zamakao u lokal u kome je trebalo da Kad i Averhof čuvaju stražu. Doista, obojica su bila nedaleko od prozora. Postavili su se tako da ih spolja niko nije mogao videti.

Sada, kada su vrata škripnula, mašili su se za revolvere.

Tako nervozno reagovanje razgnevilo je Džibsona.

— Hej, šta je sa vama? Šta stojite kao kukumavke? Zar niste videli onog momka malopre?

— Da — promuca Kad. — To je Džon Holidej!

„Znači, oni ga poznaju”, razmiš-

ljao je Džibson. Možda će mu uspeti da jednog od ove dvojice nahuška na njega.

— Hej, Kad, ti si prilično razmetljiv momak i stalno pričaš da si izuzetno brz. Sad ćeš izaći na ulicu i pozvati ga.

— Zar ja? — Kadu je počela da drhti brada. — Ne mislite to valjda ozbiljno, mister Džibson?

— Mislim, Kad, mislim sasvim ozbiljno. Hajde, izlazi na ulicu i izazovi ga.

— Kako da to izvedem?

Revolveraš iz Teksasa pokaza bradom na Averhofa.

— On će ti pri tom pomoći.

— Ja!? — užasnu se Averhof. — Kako mogu? Šta ja imam s tim momkom?

— To što ti s njim imaš odmah ću ti objasniti. On je Dok Holidej, shvataš li? Gde je on, tu je i Vajat Erp. Pretpostavljam da nisi tako glup i da to ne shvataš. Vajat Erp je neprijatelj broj jedan naše družine, a on se nalazi u gradu!

Džibson je govorio sve brže i uzbuđenije i time nehotice svoju nervozu preneo i na ovu dvojicu.

— Naravno, Vajat Erp je u gradu. Ja mislim da tu nema više šta da se kaže. Svako mora da učini najviše što može, jer svako od nas je sada u velikoj opasnosti, što znači da se u velikoj opasnosti nalazi cela družina. Vaša je dužnost da dejstvujete brzo i činite ono što vam ja naložim.

Dva člana bande stajala su kao pokisli psi. Kad se maši za džep i izvuče iz njega sivu maramu.

— Šta hoćeš s tim? — brecnu se na njega revolveraš.

— S maramom... ja ne znam... ovaj ja...

— Čoveče, čuvaj živce! Oni će ti u ovom trenutku biti potrebni nego ikad. Tamo, u onoj krčmi na suprotnoj strani ulice, je Dok Holidej. Treba da ga izazovete napolje na ulicu, a onda ga sredite. Kad on bude likvidiran, maršal neće više biti ni upola tako opasan.

Džibson je primetio da se nešto čudno događa sa Averhofom. Lice ovog razbojnika dobilo je neku čudnu sivozelenu boju. Ukočena pogleda piljio je u prljavi pod, pun izgaženih opušaka i pepela.

— Vajat Erp... ne, ne... ne protiv Vajata Erpa — rekao je muklo.

Džibsonu su ruke počele upadljivo da drhte. Da bi to prikrrio počeo je da viče kao pomahnitao:

— Ti, kukavni psu! Bedni kojote, pokazaću ti! — Potrčao je prema Averhofu i potegao revolver iz opasača.

— Evo ti sad imaš mogućnost da biraš, Averhofe! Ili ćeš izaći na ulicu, ili ću te usreliti. Znaš dobro da gazda ne podnosi kukavice u našim redovima.

Mali ćelavi krčmar, koji je stajao iza šanka, izbezumljen od straha, slušao je šta razbojnici razgovaraju. Izgledalo je kao da se sa svakom narednom izgovorenim reči nesrećnik smanjuje. Zgrčen kao kepec, pritačio se iza šanka i gledao u Džibsonovu leđa.

Još kad su Averhof i Kad pre izvesnog vremena ušli kod njega u lokal osećao se uplašeno i mučno. Ipak, nije bio siguran s kim ima posla. Sada, međutim, sumnje više nije bilo. Oni su razbojnici! Činjenica da hoće da se bore protiv Vajata Erpa, samo je to potvrdila. „Možda su to

čak članovi bande s vešalima”, sinulo mu je kroz glavu.

Međutim, mali kafedžija nije bio u stanju da bilo šta učini, a strašno je želeo da učini neko dobro. Od kako je pre nepunu godinu dana pokušao da za veliku sumu obmane šerifa Merloa u partiji pokera, izgubio je gotovo svaki ugled u gradu. Možda bi sve bilo spaseno kada bi smogao snage i opomenuo maršala?

Ali gde je sada maršal? Gde da ga nađe? Nije isključeno da je ovde u njegovoj kući.

Džeri Koleman se izvuče iza šanka i četvoronoške šmugnu kroz odškrinuta vrata hodnika. Uspelo mu je da neprimećen izađe.

Kada mu se činilo da više nije u opasnosti, uspravio se i napregnuto osluškivao prema dvorišnim vratima.

U trenutku kada je hteo da otvori ta vrata, hodnikom odjeknu pucanj i metak ga pogodi u rame. Izleteo je u dvorište kao ispaljen iz topa.

Iza šanka, na vratima koja su vodila u hodnik, stajao je Rob Džibson lica izobličienog od besa.

U poslednjem trenutku primetio je iznenadan kafedžijin nestanak, preskočio šank i pojavio se u hodniku kada je Koleman hteo da pobegne u dvorište.

Džibson se naglo okrenuo i video svoje ljude kako stoje kao ukopani.

— Šta je s vama? Hoćete li da krenete ili ne?

Kolt koji je držao u ruci još uvek se pušio.

Kad, koji je zbog pljačke poštanske kočije proveo tri godine na robiji u Kanzas Sitiju, gnevno huknu kroz nos.

— Ti mora da si poludeo, Džibson! Zašto si pucao na tog čoveka?

Oči revolveraša iz Teksasa ličile su sada na dva uzana proreza. Lagano, kao grabljiva zver, približavao se Kadu i prosiktao:

— Bedno ništavilo! Zar nisi primetio šta se ovde odvija? Kukavice jedna, ti nisi za našu družinu!

Povukao je obarač, no metak koji je sada odjeknuo, nije bio ispaljen iz njegovog revolvera. Došao je sa leve strane, sa ulaza, proleteo kroz ceo lokal i izbio Teksaslaninu oružje iz ruke. !

Uz otškrinuta vrata stajao je Holidej. Šešir i odelo bili su mu crni, a košulja blistavo bela, pričvršćena lepo vezanom crnom somotskom mašnom. U obema rukama je držao niklovene revolvere, čije su drške bile ukrašene slonovačom.

Revolver u desnici još uvek se pušio. Džibson je posmatrao krvavu prugu na svojoj nadlanici, a onda naglo okrenuo glavu.

— Holidej! Šta vam pada na pamet? To ćete platiti. Šta sam ja vama uopšte učinio? Kakvog ste povoda imali da se ovde mešate? Ja sam sa ovim ljudima imao razgovor...

— Čuo sam tvoj razgovor, Džibson! Prvo onaj razgovor u hodniku sa krčmarom, a sada ovaj ovde. Stajao sam iza zaves. Ti si, naime, zaboravio da pritisneš vrata. A sada ruke u vis!

Holidej je to rekao ne podigavši glas. Međutim, pretnja je bila nedvosmislena.

Robert Džibson počeo lagano da diže ruke do visine ramena. Kadu i Averhofu nije trebalo ponavljati naređenje.

Ruka revolveraša iz Teksasa bila

je samo okrnuta. No bez obzira na to napravio je bolnu grimasu kao da je teško ranjen.

— Šta vi to uobražavate, Holidej? Da ne mislite možda da ćete ovde nešto učiniti? Mi smo zaposeli grad. Ako samo hoću...

— Mene ne zanima šta ti hoćeš — uzvрати kockar hladno. — Samo ti drži ruke gore, čoveče!

Holidej je prišao i izvukao mu drugi revolver iz futrole. Gotovo neshvatljivom brzinom razoružao je i ostalu dvojicu.

— Hajde, u ugao!

Trojica iz bande zavukla su se u ugao saluna.

— Okrenite se licem prema zidu!

Sada je Džibsonov otpor bio slomljen. Nije se usudio da se ogлуši o kockarevo naređenje.

U Kaza Grande je ispaljeno četiri metka. Prva dva je ispalio iz kola sa arnjevima razbojnik Egon Džekfin. Trećim metkom je revolveraš Rob Džibson pogodio krčmara, a četvrtim je Dok Holidej izbio Džibsonu kolt iz ruke. Sve se odigralo munjevito. Od vremena kad je odjeknuo prvi metak, do Holidejevog odlučujućeg pucnja, jedva da je proteklo nekoliko minuta.

Fred Kapite izišao je kroz prozor i pokušao da osmotri ulicu. Brzo se povukao natrag kada je primetio Džibsona.

Ne zato što se plašio tog čoveka, nego zbog toga što je bio svestan da mora da izvrši naređenje. A naređenje za njega je glasilo: izvući novac iz banke! To, međutim, još uvek nije uspeo. Ostao je pogrbljen nedaleko od kola i napregnuto osluškivao prema ulici.

Vajat Erp je već stigao u dvorište

i stajao kod ugla zgrade. Odmah je otkrio pritajenog čoveka i izvukao iz futrole svoj teški bantlajn specijal. Hteo je da ga otkoči, kada je primetio da je jedan prozor banke u prizemlju otvoren. Upravo kroz taj prozor čuli su se glasovi. Do maršalovih ušiju dopro je odlomak rečenice:

„... inače ću te ustreliti!”

Erpu je sada bilo jasno da se razbojnici doista nalaze u banci. Sagnuo se i počeo da se šunja prema prozoru.

Sa ulice su dopirali glasovi, koje nije mogao da razabere.

Vajat Erp je uspeo da se prišunja na pola koraka do Kapiteja, kad ovaj ipak ču šum. Naglo se okrenuo, ali ga je u tom trenutku već pogodila maršalova desna pesnica i onesvestila. Vajat ga je brzo vezao i stavio mu krpu u usta, a onda ga odvukao iza kola.

Pošto je to obavio, vratio se do prozora i osluškivao.

Razbojnik Ben Ferguson se gramzivo ustremio na ključeve trezora, zgrabio ih i potrčao prema teškim gvozdanim vratima.

Prvi ključ nije odgovarao, nego tek drugi. Vrata se otvoriše.

Razbojnik radosno uzviknu.

— Hej, Hakat, šta kažeš sada? Trezor je krcat novcem!

Potrčao je drugom gvozdenom ormanu. I ovaj je bio gotovo pun novčanica.

Za to vreme je bankar stajao bleđ kao smrtnik i posmatrao šta se zbiva.

Hakat izvuče kožne vreće ispod kaputa i počeo da sakuplja novčanice.

Ferguson uze drugu vreću i priđe sledećem ormanu.

Obuzeti pohlepom, nisu uopšte primetili da je jedna senka promakla ispod prozora.

Bankar Kornfelder je sada začuđeno posmatrao čoveka koji je zakoračio na ispast prozora. Primetio je da stranac stavlja kažiprst na usta i daje mu znak da ćuti.

Srce nesrećnog bankara tuklo je kao divlje.

Ko je ovaj čovek? Kako je dospeo ovamo? Ako je jedan od članova bande, zašto se trudio da ga niko ne primeti i ne čuje? Ako nije razbojnik, zbog čega ulazi kroz prozor?

Jednim elastičnim skokom Vajat Erp je dospeo u sobu.

Oba bandita se okretoše kao po nekoj prećutnoj komandi. Ali su se suviše dockan mašili oružja.

Čovek iz Misurija već beše uperio u njih svoj veliki revolver.

— Ruke u vis, momci!

Ferguson isturi vilicu napred.

— Ko je to? — zakrešta. — To lice sam već negde video! — on izvi malo glavu u stranu i pažljivo se zagleda u maršala. Najednom se trže i promuklim glasom izusti: — Vajat Erp! Da, to je Vajat Erp! O, sve-mogući!

Maršalovo lice ostade nepomično.

— Uprkos tome digne ruke u vis, razbojniče!

Sada su obojica držali ruke u vis.

Polunapunjene vreće sa svežnjima dolara ležali su pred njihovim nogama.

Jedna vreća stajala je ispred Fergusonove desne noge. Razbojnik veoma pažljivo zavuče pod vreću vrh svoje desne čizme da bi iznehada no-

gom bacio na maršala vreću do polovine napunjenu novcem.

Ali on je potcenio Vajatovu sposobnost da brzo reaguje. Nezamislivo brzo Vajat se izmače u stranu i nađe se između dvojice razbojnika. Hakata pogodi udarcem pesnice, a Fergusona pogodi po glavi revolverskom cevi.

Obojica se srušise u stranu. Ali dok je Hakat klečao kao oboren bokser, Ferguson brzo stade na noge i sa sagnutom glavom jurnu da čoveka iz Misurija udari u slabinu.

Ni ovog puta desperados nije imao sreće.

Vajat ga zviznu tako snažno vertikalnim udarcem dlana da mu se desno rame i desna ruka oduzeše.

Ferguson se otetura u stranu teško dišući.

Maršal je obojicu razoružao i naredio im da stanu u drugi ugao sobe.

— Ako se ne varam — reče bankaru, ne ispuštajući bandite iz vida — vi ste mister Kornfelder?

Bankar klimnu glavom, još uvek uzbuđen od iznenađenja koje ga je snašlo zbog maršalove pojave.

— Da, maršale, ja sam Džems Kornfelder...

— U redu, mister Kornfelder. Onda, molim, otvorite oprezno vrata i pogledajte kako izgleda u prostoriji sa šalterima. Ali vam preporučujem da iz obazrivosti uzmete jedan od ovih revolvera.

Bankar se kretao i radio kao u transu. Uze jedan od Fergusonovih revolvera, okrete bubanj na njemu, stavi desni kažiprst na oroz. Onda priđe vratima i otvori ih.

U prostoriji sa šalterima su se nalazili: Brinkman, Vitkins, Matisen, Harbide i Hastings.

Sva petorica su buljili u njega kao u utvaru. A kada u njegovoj ruci spaziše revolver, zinuše od čuda.

Hastings se prvi javi.

— Ali mister Kornfelder — promuca — šta ovo treba da znači? Ništa ne razumemo!

Bankar iznenada oseti slabost u nogama i morao je da se levom rukom osloni o ram na vratima.

— Napad — promuca posle teškog uzdaha. Zatim se preko njegovog lica navuče zeleno bledilo. Revolver mu kliznu iz ruke i pade na pod sa treskom.

Kornfelder napravi jedan nesiguran korak i pade na levo koleno. Pokuša da još jednom podigne glavu, ali mu to nije uspelo. Pade kao oboreno drvo napred u sobu sa šalterima, na samo nekoliko koraka ispred nogu starog šefa birao Brinkmana.

Petorica zaprepaščenih ljudi je piljilo u svog gazdu.

Prvi se pribrao Matisen i pritrčao mu. Kleknu pored njega i htede da ga okrene na leđa. — Za ime božije... šta je... sa njim — promuca.

Uspravi se i kroz poluotvorena vrata pogleda u kancelariju.

— Banditi! — ote mu se uzvik. — Banditi! U pomoć!...

Jurnu nekoliko koraka napred.

— Dođite ovamo! — doviknu mu maršal.

Matisen se pokori. Nešto ga je na to prisiljavalo.

— Moje ime je Erp. Tek pre tri minuat sam ovamo ušao kroz prozor. Tri čoveka sam svezao. Dodite! Možete mi pomoći da ih negde zatvorim? Imate li ovde kakvu sigurnu prostoriju?

Izgledalo je da je Matisen sve ostalo zaboravio. On klimnu glavom:

— Da, pozadi u dvorištu. To je prostorija koja se vrlo dobro zaključava. U njoj se često, za vreme odsutnosti šerifa, zaključava novac. Iz nje je nemoguće izići.

Ovaj posao je trebalo vrlo brzo obaviti, pa je Matisen prestao da se stara o svom šefu. O Kornfelderu su brigu preuzeli ostali službenici banke. I maršal je srtao da dalje okupljanje nije potrebno.

Trojicu provalnika zatvoriše u tu prostoriju.

Za Hakata, Fergusona i Frederika Kapita veliki poduhvat se ubrzo završio.

Kada su se Vajat Erp i Matisen vratili u sobu sa šalterima, ostala četvorica su još uvek stajala okolo bankara.

— Za ime boga, šta je sa gazdom? — doviknu Brinkman njima dvojici.

Vajat Erp baci brzi pogled na blede lice bankara.

— On je mrtav — reče tiho.

Brinkman stade zbunjeno. Zatim se spusti na kolena i uhvati ukočene ruke svog gospodara.

— Mrtav — uzdahnu. — Baš danas, na svoj rođendan! Ne, to je nemoguće... Ko će ovo da saopšti njegovoj ženi? — Starac se okrete okolo i pogleda u prisutne. — Vatkinse, šta kažete? Recite već nešto. Hastings...

I ostali saradnici Arizona-banke behu tako potreseni da nisu mogli ni reč da progovore.

U to opali jedan metak. Odmah zatim i drugi.

Ovoj poslednji hitac Maršal odmah poznade iz kog je oružja ispaljen. Bio je to Džordžijančev revol-

ver sa šest metaka, koji je jedini imao tako neobičan zvuk.

Oba O'Kifisa, koji su na ulazu u naselje stajali na svojim mestima, toliko su se uznemirili kada su ugledali dva prijatelja iz Dodž Sitija, da u momentu nisu znali šta treba da urade.

Tada Frenk reče šapatom svom mlađem bratu:

— Moramo da opomenemo Džibsona.

— Ala ti imaš ideje! Misliš da mi je život dosadio? Ako treba Džibsona da opomenemo, morali bismo da projurimo kroz glavnu ulicu do krčme gde on čuči. Ne, ne, to možeš da uradiš sam...

Frenk najpre opusti donju vilicu. Zatim dreknu, škripeći zubima:

— To moramo da uradimo, prokleti stvore! Inače će nas ubiti! Dobro znaš kako gazda kažnjava one koji ne učine ono što im je naređeno...

Džesi je to dobro znao i počeo da razmišlja. Najzad dođe do zaključka:

— U redu, to je zaista opasno po život. Moramo, dakle, pokušati da u krčmu stignemo sa druge strane.

Oni sačekaju još izvesno vreme, pre nego što se dadoše na posao. Bili su verni pravilu: ne žuriti suviše!

Onda krenuše pogrbljeni da se prikriju iza baštenskih ograda i duž niskih zidova, sve dok nisu poverovali da su stigli u dvorište krčme.

Frenk se prebaci preko zida i samo pola minuta kasnije preko istog dvorišta prođe maršal sa druge strane.

Frenk pogleda na dvorišna vrata i vide da nisu zaključana.

Brzo se nađe u prizemlju. Miris

koji je do njega dopirao kazivao mu je da se nije prevario: Nalazio se u baru gde se Džibson sklonio da bi odatle bolje osmatrao.

Vrata prostorije sa šankom bila su samo odškrinuta. Bandit pogleda kroz uski otvor i opazi da Džibsona tu nema. Brzo i neopaženo se vrati bratu.

— Šta sad? — upita uzbuđeno.

Džesi nabra čelo i poče da razmišlja. Ali nije mogao da nađe nikakvo rešenje.

Frenk je to i očekivao.

— Tebi nikad ništa ne pada na pamet — reče rapavim glasom.

Džes saže glavu, praveći se da i dalje razmišlja.

Iznenada, preko baštenske ograde Frenk spazi jednu ljupku devojkicu na dvorišnim vratima susedne kuće i poče da motri na nju.

To je bila Džudi Harison.

Bandit lako zazvižda kroz zube.

— Hej, Džes, pogledaj!

Obojica počeše da gledaju ženu preko puta.

Džes promumla:

— Oh bože, ala bi to bio dobar zalogaj...

— Šta znači: bio bi? — preseče ga Frenk. — Ono i jeste! Hajde!

Kada su ugledali lepu ženu, izgleda da su ovi prostaci zaboravili na svoj zadatak i opasnu situaciju u kojoj su se nalazili.

Žena se okrete i uđe u kuću a oba razbojnika se prebaciše preko ograde i pretrčavši dvorište udoše u kuću na zadnja vrata, koja za svaki slučaj ne zatvoriše za sobom.

Džudi Harison je ušla u dnevnu sobu, koja se nalazila sa ulice. Vrata je ostavila otvorena i stala pored ormana kraj prozora sa koga je mog-

la da osmatra šta se na ulici događa.

Iznenada začu iza sebe kod vrata lak šum. Okrete se i preplašena ugleda dve bradate prilike kako je mrko posmatraju.

Bila je nesposobna da se pomakne.

Dva čoveka su držala revolvere u rukama.

— Ni glasa da niste pustili — preteći reče Frenk O'Kifi kroz zube.

Džudi Harison nije ni bila sposobna da to učini. Oštar strah joj je stegao srce kao čeličnim kandžama.

Dva razbojnika joj priđoše. Dok joj je Džes držao usta, Frenk otkide kanap sa žaluzina i prestrašenoj ženi sveza ruke.

Džudi Harison samo što se ne onesvesti.

Sasvim blizu nje stajao je 47-godišnji bandit Džes Daniel O'Kif i posmatrao je, smejući se bezobrazno.

Njegov brat Frenk je prišao prozoru i oprezno posmatrao kroz žaluzine na ulicu.

— Prokletstvo, Dok Holidej je tamo preko ušao u krčmu!

Odmah zatim odjeknu revolverski pucanj.

Oba O'Kifa se stresaoše.

Ali Džes je ostao kraj žene i obavio svoju prljavu, kosmatu levu ruku oko njene mišice.

— A šta ćemo sa njom?

— Šta će biti sa njom? Ne znam.

Frenk se okrete, priđe ormanu i isprazni fijke. Za sve to vreme njegov brat Džes je stajao pored žene.

— Šta će sada da bude sa njom?

— ponovi užarenim očima.

Frenk stavi kažiprst leve ruke na usne i namršteno se cereći reče:

— Čekaj, još jednom ću da osmotrim situaciju. — Onda pride prozoru i još jednom osmotri ulicu.

— Hej! Vajat Erp! Približava se kolima u kojima se krije Džek Fink.

Džes O'Kif nije slušao šta mu brat govori. Sasvim se priljubio uz ženu i njegov otrovni dah od viskija i duvana za žvakanje pogađao je nesrećnu ženu kao plamen...

*
**

Mali Bili Ovarim nije se dugo zadržao u kući, gde ga je maršal poslao. On je odatle odjurio preko vrata, da bi se vratio u banku. Kada je stigao do vrata Džudi Harison, zastao je.

Dobro je poznavao mladu ženu, jer je bila u prijateljstvu sa njegovom majkom.

„Možda mogu sa njenog prozora da bacim pogled na ulicu“, razmišljao je. Prebacio se preko ograde u vrt i kada se našao na kamenim stepenicama, video je, kroz dvorišni ulaz, da su vrata dnevne sobe otvorena. Kroz vrata spazi dvojicu razbojnika!

Zavuče ruku u kaput i izvuče praćku. A kako je uza se uvek imao i kamenje, koje je nosio u džepu, izabra jedan poveći komad, stavi ga na kožicu u sredini praćke i jako je razvuče.

Hitac zviznu kroz hodnik i pogodi Frenka O'Kifa u potiljak.

Bandit se strese, zatetura unapred i lupi, poluonesvešćen o žaluzine. Zatim tresnu glavom o prozor.

Staklo puče, prsnu u komade, sruči se dole na terasu i sa treskom raspršti na sve strane.

Mali Bili Ovarim se toliko uplašio od dejstva svog davojskog hica, da je od straha zaboravio da pazi na Džesa O'Kifa.

Džes je pustio ženu i u rukama stegao revolver.

Džudi Harison je videla svog malog spasioca, a videla je i to da se nalazi u najvećoj opasnosti.

Hrabro podiže nogu u vis i sa očajničkom snagom udari provalnika u krsta.

Džes O'Kif izgubi ravnotežu, polete napred, spotače se i preko jedne stoličice sruči se na pod.

To mali Bili iskoristi, jurnu kroz vrata na ulicu i trčeći stade da viče:

— Maršale! ... maršale!

Ali maršal, koji je upravo izvukao Džek Finka iz kola sa arnjevima i čiju je pažnju lomnjave prozorskog okna skrenulo na bandite, već je stajao pored vrata.

Kad je Džes O'Kif skočio na noge, bilo je već kasno.

Vajat Erp je već bio u hodniku.

— Diži ruke u vis, razbojniče!

Čovek sa vešalima podiže oružje u visinu ramena.

Vajat mu oduze revolver i uvuče u sobu kod njegovog brata, koji je još uvek visio u prozoru. Tada obojicu izgura kroz zadnja vrata u sporednu ulicu.

Posle nekoliko minuta našli su se kod Hakata, Fergusona i Kapita, u sigurnoj sobi banke.

*
**

Dok Holidej je Džibsona, Averhafa i Kada držao ispred sebe kada je ušla gostioničareva žena.

— Za ime boga, šta se dogodilo?...

Holidej je glavom pokazao na kapak na podu ispred orkestra.

— Pridite gospodo. Morate pomoći. Podignite poklopac.

Dhrteći, žena posluša. Uhvati alku kapka i podiže visoko teška vrata na podu ispred orkestra.

Kao mnoge krčme na zapadu, tako je i ovaj salun imao u podrumu odeljenje za rashlađivanje, u kome je držano piće za vreme letnjih vrućina. Ono je bilo sasvim malo i jedva dva metra duboko. Ali to je bilo dovoljno da se banditi izvesno vreme drže na sigurnom mestu.

— Hajde, unutra — naredi Džordžijanac.

Averhof i Kad poslušашe odmah, dok Džibson ostade nepomičan.

— Nećete me valjda, Holidej, strpati u ovu malu podrumsku rupu! — promuca.

— Čekam tačno pet sekundi, Džibson — odgovori Holidej strogo. — Ako dotle ne budeš dole kod svojih prijatelja, onda ćeš tamo uleteti. To će svakako biti neprijatnije.

Ledena hladnoća u očima Doka Holideja naterala ga revolveraša da izvrši naređenje bez pogovora... On se uozbilji i spusti u jamu.

Holidej spusti teški kapak i uz pomoć krčmarice navuče preko nje ga podijum za orkestar tako da trojica ljudi sa vešalima nisu mogla da izađu.

Holidej odmah istrča u dvorište i nagnu se nad krčmarom koji je tu bio ranjen.

Ovaj se beše podigao na kolena.

— Izgubljen sam — mucao je. — Izgubljen! On me ustrelio, ustrelio...

— Ne govorite gluposti! Vi ste ranjeni! To je sve. Pogodak u desno rame. Ako nema ničeg drugog, možete biti zadovoljni.

— Šta? Da budem zadovoljan? Lepo govorite! Hteo sam maršala da upozorim!

— To je pošteno od vas. Banditi će platiti pucanj skupo, u to možete biti sigurni.

— Ali... metak, — mucaše gostioničar — od njega ću umreti!

— Ne, ne, sasvim sigurno ne. Na vreme ću vam ga ivaditi.

Vlasnik saluna skupi obrve.

— Izvaditi? Kako? Zar vi to znate?

— Nadam se, da.

Dok Holidej nije gubio vreme, već je vlasnika saluna odvuкао u sobu do šanka, a za to vreme je njegova žena spremila toplu vodu.

Kada je prslo okno na kući Džudi Harisan, Holidej je odmah zgrabio revolver i pojavio se ispred vrata.

Mali Bil Ovarim mu je trčeći prišao.

— Sve je u redu, mister Holidej. Maršal je dvojicu momaka već savladao. Samo gospođica Harison...

— Šta je sa njom?

— Ona je vezana.

— Pa šta sada? Zašto je ne oslobodiš?

— Ja... možda će me ismejati, jer... sam joj jednom rekao da je volim... — Dečko sav pocrvene i saže glavu. Onda se iznenada zasmija. — Ali to je bilo odavno. Tada još nisam imao dvanaest!

Holidej ga pomilova po tršavoj kosi.

— Napred, budi džentlmen i oslobodi je. Sigurno će ti biti zahvalna.

— Mislite?

Kockar klimnu glavom.

— Sasvim sigurno. A sada požuri.

Dečak pretrča ulicu. Kada je stupio u dnevnu sobu, Džudi Harison je još uvek stajala kod razbijenog prozora.

Zbunjen, Bil zastade u vratima.

— Gospođice Džudi... — poče da muca. — Eto... maršal se još nije setio da vas oslobodi... ako... dakle, imam nož, ako dozvolite...

Žena podiže glavu i uputi molećiv pogled dečaku.

Tada joj dečak brzo priđe i izvuče joj iz usta prljavu maramu, koju joj je bandit nabio između zuba.

— Hoćete li nešto da kažete... gospođice Džudi? — promuca.

— Da, Bili, da ti od sveg srca zahvaljujem za ovo što si uradio za mene.

— Ja? — Dečakove oči postadoše velike i okrugle od zadovoljstva.

— Tako, Bili, a sada bih se radovala ako bi izvadio svoj nož i presekao konopce, jer bih ti se rado zahvalila.

— To zaista želite?

— Da, naravno, — klimnu ona glavom a suze zbog preteranog straha još su joj blistale u očima.

Bil je oslobodi veza. Odmah zatim divna žena se nađe nad njim i poljubi ga u oba obraza.

Dečaka uhvati vrtoglavica od radosti. Onda se okrete i sav crven istrča napolje.

U međuvremenu je Dok Holidej skinuo sa svog konja i doneo crnu tašnu od krokodilske kože sa instrumentima koju je već godinama nosio sa sobom kad god bi nekud jahao.

Opet je trebalo izvaditi metak.

Operacija nije bila suviše, teška

niti mnogo opasna, jer, srećom, metak nije duboko prodro u gornji deo ramena.

Ipak je gostioničar zapomagao kao da se radilo o amputiranju ruke.

Sve je bilo gotovo vrlo brzo.

Komad kože, koji mu je Dok stavio između zuba, da može da grize, gostioničar nije hteo da vrati.

— Nema više šta da grizete, sve je prošlo... Evo ovde — Holidej mu prinese pod nos komad olova, — to je bilo sve!

Krčmar je proklinjao metak.

— Dajte ovamo. Moram ga sačuvati. Staviću ga ispod stakla, a ispred njega staviću natpis: Ovaj metak je bio u mojim leđima. Dok Holidej mi ga je izvadio!

— To će vam sigurno povećati posetu i promet — reče kockar podrugljivo.

Gostioničar odvrati sasvim ozbiljno:

— Smejaćete se, ali ne samo da će povećati... već će mnogo povećati! O tome će se svuda pričati i ljudi će iz daleka dolaziti da vide metak. — On spontano steže ruku Džordžijancu. — Mnogo ste me zadužili, Dok Holidej! A sada račun. Koliko košta lečenje?

— Imate li u kući dobru rakiju? — odvrati Dok.

Gostioničar zablista.

— Još pitate! Budite uvereni da imam najbolju rakiju nadaleko i naširoko... — Spusti se sa stola i pokuša da ide, ali odmah poblede i kleknu.

Dok Holidej i žena ga podigoše i smestiše u stolicu.

Ženu uhvati smrtni strah.

— Umreće! — zakuka.

Džordžijanac stavi među zube jed-

nu od svojih dugačkih ruskih cigareta pa zavrte glavom.

— Apsolutno ne, madam, samo ga je spopala slabost. Uostalom, nije to bilo vađenje zuba. Mora leći. Rakijom me možete vi počastiti.

Žena pohita da ispuni želju Doku Holideju...

*
* *

Od jedanaestoro ljudi sa vešalima, koji su hteli da opljačkaju banku u Kaza Grande, devetorica je već bila iza rešetaka.

Bili su slobodni samo još Toni Martin i Vili Brand koji nisu ni slušali šta se dogodilo u gradu.

Dvojica provalnika su čučali na tremu ispred poslednje zgrade grada i provodili vreme igrajući poker u dvoje.

Dok je mali Vili Brand varao glupavog i naivnog dugajliju Toni Martina, u gradu odjeknuše pucnji.

— Šta to može da bude? — upita Martin.

— Otkud ja to znam. Svakako neće se desiti nešto strašno.

— No, čuj! — priseti se dugajlija, — Najzad, naši se ljudi nalaze sakriveni u gradu.

— Pa da. Ali zar veruješ da sve ide glatko? Sigurno će dva, tri čoveka pri tome biti izrešetana.

Dugački Martin se nije dugo nalazio u velikoj družini ljudi sa sivim maskama. Tek pre dva meseca zavrbovao ga je za bandu njegov prijatelj Vili Brand, sa kojim je dve godine zajedno odležao u tvrđavi Vort zbog teških krađa i pljačke.

I baš takvi ljudi su velikom gazdi

bili potrebni, naravno za podređene zadatke.

Dugački Martin još nije učestvovao ni u jednom napadu. Džibsonova grupa je tek pre kratkog vremena formirana i sada određena za ovaj poduhvat.

Ovo što je sada čuo nimalo mu se nije dopadalo. Dobro, bio je bandit i pljačkaš. Ali nije hteo da bude ubica. A nije hteo ni da ima posla sa ubicama. Nije shvatao zakone ljudi sa vešalima. Uplašen, zagleda se u svog partnera.

— Hajde reci, da li je to potrebno? — upita on.

— Naravno da je potrebno. Zar misliš da ih je mnogo briga ako treba nekolicinu ljudi poubijati?

— Ali ako budemo otkriveni, svi ćemo stići na vešala.

— Ne govori gluposti — pokuša Brand da ga umiri.

— Gluposti? Čoveče, ipak to nije glupost — reče dugajlija ozlojeđeno.

Ma koliko bio glup, nije hteo da se pridruži ljudima sa vešalima.

— Seti se samo događaja u Talsi. Kako je bilo? Sedam bandita je napalo banku. Petorica je bilo na straži a dvojica su upala u banku. Jedan od njih je ubio blagajnika. I šta se dogodilo? Sva sedmorica su obešeni.

— Znam, znam da se tako šta ponegde događa.

— Događa ponegde? Svuda je isto. Ako ovde samo jednog od nas uhvate, i na nas će doći red.

— Šta zapravo hoćeš, čoveče? Jedanaestorica nas je ovde. Zar uobražavaš da u ovom malom mestu ima dovoljno ljudi voljnih da se suprotstave gomili jahača, opasnoj kao što smo mi.

Dugajlija je duboko disao. Obuze-
lo ga je veoma neprijatno osećanje.
Ne, on nije tako zamišljao stvari. U
svojoj ograničenosti nije znao šta dru-
go da uradi, zato reče:

— Idem da pogledam šta se doga-
đa.

— Ostaćeš ovde!

Mali čovek skoči i stavi ruku na
držku revolvera.

Dugajlija brzo podiže ruku i gur-
nu ga nazad kao udarcem malja.
Brand se spotače i pade niz stepeni-
ce, a revolver mu ispade iz opasača.

Martin munjevito priđe oružju i
baci ga daleko preko trema.

— Čuj me, mali, komandovanju je
odzvonilo. Ako se ne ponašaš kako
valja, razbiću ti nos. Jesi li razu-
meo?

Brand pogleda partnera ljutito.

— Reci, jesi li poludeo? Znaš li šta
radiš? Mi smo pripadnici ljudi sa
vešalima, razumeš li?

— Pa što onda? To ime je sasvim
smešno. Ja želim da zaradim novac,
shvati, i to si mi obećao. Ali ne želi-
m da postanem ubica, i nizašta na
svetu neću da budem obešen. Ustani
i pođi sa mnom da vidimo šta se do-
gađa.

Brand skoči, sa stisnutim pesnica-
ma i raširenih nogu, stisnu zube i
prosikta rapavim glasom:

— Čoveče, Džibson će nas obojicu
uništiti, ti, idiote!

— Nema nikakvog razloga da na
nas puca.

— Ti mu pružaš razlog, šupljo-
glavi magarče.

Dugački Martin priđe sasvim bli-
zu svom niskom partneru.

— Čuj, Vili, ako izgovoriš samo
još jednu reč koja mi nije po volji,
nabiću ti nos u glavu, razumeš li?

U tom trenutku ču se još jedan
pucanj.

Martin podiže glavu visoko.

— Čoveče, nisu valjda još jednog
ubili?

— Šta znam — zamuca Brand. —
Zar te, idiote, nisam doveo u ban-
du?

— Da, bolje da to nisi uradio. U
svakom slučaju, nisi mi rekao da
se i ovde gine.

— Gine, gine, kako su to izanđa-
le reči, čoveče! Ko ovde za to pita...
i, nama je potreban novac. Ili si mo-
žda odustao?

— Odustao — ponovi dugajlija i
nasmeja se glupavo. — Kako to? Ni
ranije nisam odustajao.

— Ne, ne, ali si pre toga uhvaćen
i dospeo si u tvrđavu Vort.

— Kao i ti — opet se Martin na-
smeja glupo.

U to mali Vili Brand munjevito
pruži ruku i partneru istrže revol-
ver sa držača, odmah ga podiže i
uperi u Martinova prsa.

— Hej — doviknu mu ovaj — šta
ti je?

— Čuj, prijatelju! Sedi već jed-
nom na stepenice i ne mrdaj. Ovde
je naše stražarsko mesto i tu ćemo
„istrajati”.

U tom trenutku, njima nasuprot,
iz jedne poprečne ulice pojavi se čov-
jek sa zvezdom. Pogleda u njihovom
pravcu i uputi se ka njima. To je
bio Džoni Merlou, šerif. Nalazio se
na jednoj obližnjoj farmi kada je
čuo pucanje.

— Šta se ovde događa? Jeste li
vi pucali?

Mali naborani Vili Brand odmahnu
glavom.

— Mi pucali? Kako bi nam to pa-
lo na pamet, šerife?!

Merlou nepoverljivo pogleda dvojicu bandita.

— Hajde, pođite sa mnom.

— Sa vama? — upita Brand. — Kuda to?

— U kancelariju.

— Šta ćemo tamo?

— Moram da utvrdim ko je pucao. — Vi ste ovde stranci... i sumnjivi ste.

— Sumnjivi?

Mali čovek iz bande ljudi sa vešalima je iznenada potegao revolver, koji je oduzeo Martinu i držao u futroli.

Merlou preplašeno uperi pogled u oružje.

— Šta to treba da znači, čoveče? Hoćete da me zbunite sa revolverom? Jeste li ljudi?

— Ne, šerife, ni najmanje nisam lud. Ko se suprotstavi ljudima sa sivim maskama, taj nestaje!

Merlou ustuknu za korak. Lice mu dobi zelenožutu boju. — Ljudi... sa... sivim maskama. — promuća. — Šta to... znači?

Vili Brand zateže oroz. Izraz ledene surovosti mu se pojavi na licu. Bio je rešen na ubistvo.

— Vi mi smetate, šerife. Žao mi je.

On uperi revolver u šerifa.

Ali ga u tom trenutku dugački Martin odgurnu.

Brand se spotače. Metak izlete, ali samo okrznu šerifov rukav na kaputu.

Revolver se nađe na podu.

Merlou se brzo snađe. Odmah se baci za oružjem i privuče ga sebi.

U međuvremenu Brand je ustao i nogom mu preprečio put.

Bez oklevanja dugački Martin ga ščepa levom rukom, povuče natrag

i desnom mu raspali tako snažan šamar da se Vili zanese unazad i tresnu na stepenice.

Potpuno zbunjen mali bandit je čučnuo na pod i začuđeno posmatrao svog partnera. Godinama je ovog, pomalo mrzovoljnog momka smatrao za glupog klipana. A sada se ovako ponašao! Ali neka pričeka, to će mu skupo naplatiti.

— U redu, šerife, nisam imao sreće, jer me je moj partner sprečio. Ali mu to neće nimalo pomoći, jer treba da znate da je i on član bande ljudi sa vešalima!

Merlou je držao revolver u ruci. Šerif odmeri pogledom štrkljasti stas Antona Martina.

— Je li istina šta ovaj kaže?

— Da, šerife, na žalost to je istina. Ali nisam znao šta sam se uvalio. Priznajem da nisam čist kao neispisani list. Tu i tamo prodao sam nekoliko goveda, koja mi nisu pripadala, prevario sam jednog trgovca žitom ili odneo iz slagališta nekoliko bala štofa koje mi takođe nisu pripadale. Ali zbog toga sam odležao dve godine u tvrđavi Vort. Mislím da je to prošlo. Ovaj momak je hteo da me, kako je rekao, dovede u jednu družinu u kojoj bi mogli da dođemo do nekoliko dolara. Ali sada vidim, kako se stvari odvijaju. Ovi će ubijati ljude, a to nije za Toni-ja... to zaista nije za Toni-ju Martina... Mi smo se baš o tome prepirali kada ste vi naišli. Vidite da sam ga već jednom udario. Naime, njegov revolver leži ispod verande. Onaj koga vi držite u ruci, njega mi je on oduzeo.

U gradu ponovo odjeknu pucanj.

Šerif ne skrete pogled sa dvojice razbojnika.

— Šta se događa tamo dole?

Obojica su ćutali.

— Sreća što si sada zadržao gubicu — šapnu Brand dugačkom Martinu.

— Šta znači, moju gubicu zadržao? Šta je trebalo da kažem? Ta on već zna što se događa. Banka će biti napadnuta — izlete Martinu. — Neću sa time da imam nikakva posla. Naročito ne sa ubijenima, koji tamo leže.

Šerif je grozničavo razmišljao šta treba da uradi.

Bilo je možda besmisleno da siđe u glavnu ulicu sa dvojicom provalnika. Ako se zaista radi o ljudima sa vešalima, potrebna je najveća opreznost. Jer ljudi sa vešalima uvek dolaze u velikom broju. Uz to imaju običaj da se dvostruko obezbeđuju protiv svake eventualnosti.

Ali Merlou nije imao drugog izbora. Morao je da siđe u grad. Ako banka bude napadnuta, njegova je dužnost bila da interveniše.

Džoni Merlou bio je star četrdeset devet godina. Nije imao pomoćnika i bio je četiri puta teško ranjen prilikom razbojničkih napada na grad. To je njegovu nekažaljku odvažnost slomilo. Ipak je posedovao dovoljno časti da ne napusti borbu za zakonitost.

— Napred! Idite ispred mene. Tamo levo prema tremu. I budite sigurni da ću odmah pucati ako pokušate ma šta.

Sva tri čoveka krenuše niz ulicu duž tremova zgrada.

Nešto oko 150 metara ispred banke, šerif naredi da stanu.

Najednom spazi kako ispred njih iz banke izlazi jedan čovek. Zabe-

zeknuto ga je posmatrao. To je bio krupan čovek širokih ramena, opaljenog lica od vetra i nevremena, na kome se isticao par plavih očiju. Nosio je crni šešir sa širokim obojom, uske crne pantalone od kože i kožni kaput. Oko bedara je imao širok opasač od crne bivolje kože, načičkan mecima, na kome je sa obe strane visio po jedan težak revolver od 45. milimetara.

Džoni Merlou zamalo nije uzviknuo od iznenađenja. Dobro je poznavao tog čoveka. On mu je pre dve godine spasio život ovde u glavnoj ulici Kaza Grande prilikom jednog razbojničkog napada.

Vajat Erp se nalazio u gradu! Šerifova urođena odvažnost, koja pre nekoliko trenutaka beše pala na nulu, ponovo zaplamsa.

— Vajat Erp! — viknu. — Kakvo iznenađenje!

Dvojica bandita pred njim se skupiše kao pod udarcima biča.

— No, propalice, kako sada izgledaju šanse? — podrugljivo upita Merlou.

Čovek iz Misurija pređe preko ulice i pozdravi šerifa:

— Vidim da ste uterali u kasu ostatak bančinog novca.

Zar maršal nije znao sa kime sada ovde ima posla?

— Ovo su članovi bande ljudi sa vešalima, mister Erp — smatrao je šerif da treba da objasni.

Maršal samouvereno klimnu glavom.

— Da, da. Verujem da odmah nanjušim kada neko pripada toj bandi.

Ljudi sa vešalima nisu ovog puta nikog ubili, a ipak je njihov napad na Arizona banku u Kaza

Grande izazvao jednu smrt. Smrt bankara Džemsa Kornfeldera.

U jutarnjim časovima, na pedesetčetvrtu godišnjicu na njegov rođendan, pogodio ga je snažan srčani napad koji nije mogao da preživi.

*
**

Jedanaestorica ljudi sa vešalima nalazila su se u zatvoru Kaza Grande.

Šerif Merlou je bio ponosan što je dvojicu od njih on uhvatio.

— Ne znam šta bi se dogodilo da niste došli u grad, mister Erp — reče on.

Maršal je stajao u vratima i gledao na ulicu.

— Treba, zapravo, da zahvalite nekom drugom — izusti Vajat.

Šerif podiže visoko obrve:

— Doku Holideju? Znam, i to sam već učinio. On je tamo preko, u salunu. Ponovo se brine o gostioničaru. Uostalom, i ovaj se poneo izvanredno. To će svakako doprineti da njegov ugled u gradu poraste.

— Ne, ne, ne mislim na Doka Holideja — odvrati maršal i izađe na ulicu. — Mislim na onoga tamo.

Šerif ga pogleda začuđeno.

Vajat ga pozva rukom.

Merlou izađe na ulicu i pogleda preko maršalovih ramena.

Na drugoj strani ulice, na tremu banke, sedeo je jedan dečak. Glavu je držao u rukama i plakao.

To je bio mali Bili Ovarim. Bankareva smrt ga je jako potresla.

— Pa to je Bili Ovarim — reče šerif.

— Ne znam kako se zove. Znam samo da nas je presreo ispred ulaza u grad i skrenuo nam pažnju na desperadose. Primećio je da nešto nije u redu i istrčao iz banke. Napolju se popeo na jedno drvo i pogledao u sobu Kornfeldera. Tu je otkrio onu trojicu mladića i hteo da dâ znak za uzbunu. Ali se nije usudio da uđe unutra. Možda je i znao da alarmnog uređaja nema. Zbog toga se vratio i jednom poprečnom ulicom, iza banke, otrčao ka ulazu u grad. Tu su stajala dva čoveka. Međutim, on ih je docnije doveo u klopku. Kada nas je spazio, iako su ona dvojica tamo stajala, trčao je ka nama preko polja. I Džudi Harison mu duguje zahvalnost. Nalazio se u dvorištu dok su se dvojica O'Kifa dosađivala. Kamenom iz pračke je pogodio Frenka O'Kifa tako da je ovaj pao kroz prozor. Ja sam se baš nalazio na ulici i time mi je pažnja skrenuta na ova dva razbojnika.

Šerif se počea po bradi.

— Hm, mali Bili Ovarim... Ne znam da je dečak tako razuman. A govori se da je sin jednog Indijanca... Stoga je bolje da pustimo da se stvar stiša...

Vajat Erp okrete glavu i uperi svoj pogled u šerifove oči:

— Džoni Merlou, bilo bi dobro kada bih mogao odmah da zaboravim ono što ste rekli.

— Kako to... — oteže šerif — ne razumem...

— Utoliko bolje sam razumeo ja. Mladić se poneo izvanredno. Bolje nego, na primer, ostali iz banke. Bez njega novac bi možda bio odnet. A osim Kornfeldera bilo bi još mrt-

vih. On je stavio svoj život na kocku za banku. Za gladi! Samo zato što je možda sin jednog Indijanca ovakav podvig i ovako delo treba zataškati? Ne, Džoni Merlou, to mi se nimalo ne sviđa. Osim toga, nemam vaše poglede na Indijance. Za mene su crvenokošci isti kao svi ostali ljudi. Meni je sasvim svejedno kakvu boju kože ima neki čovek. Da li žutu, crnu, crvenu ili belu. Jedino je važan njegov karakter.

Vajat je pokazao na dečaka ispruženom rukom:

— I ovaj mali dečko je izvanredno stvorenje. Želeo bih da ima više ljudi kao on.

Posle ovih reči maršal napusti šerifovu kancelariju bez pozdrava.

Merlou je bio duboko pogođen. U suštini on nije bio loš čovek i mržnju prema Indijancima je gajio na osnovu mržnje miliona svojih zemljaka...

Maršalove primedbe su ga duboko dirnule. Dobro je znao da je Vajat Erp u pravu. Stoga nije mogao da ostane miran. To mu nije bilo svojstveno. Brzo izađe na trem.

— Maršale! Pričekajte, molim vas. — Pritrča mu i pognute glave reče: — Žao mi je, Vajate. Dobro znam da se dečak poneo izvanredno. I zaista nema nikakvog razloga da se to zataji. Mnogo vam hvala na tom ukazivanju. Zaista mi je žao.

Okrete se i priđe Biliju Ovarimu. Dečak uplašeno ustade kada iznenada spazi šerifa pred sobom.

Merlou ga pomilova po glavi, zaveče ruku u džep i gurnu novčanicu od dvadeset dolara u malu tamnu dečiju šaku.

— Čuj, Bili. Šerif je glupak, ra-

zumeš li? On lično nema dece i zato ne zna kako treba da se sa decom ophodi. Ali ono što si ti danas učinio nikada se neće zaboraviti. I sutra će u našim novinama stajati: Veliki Vajat Erp i njegov verni pratilac čuveni Dok Holidej i mali Bili Ovarim iz Kaza Grande osujetili su napad ljudi sa vešalima na Arizona banku i uhvatili jedanaest bandita... Da, Bile, baš tako će sutra da piše u novinama. — Zatim pruži malome ruku.

Dečak brzo zgrabi novčanicu levom rukom, a desnom stisnu šerifovu ruku. Pri tom mu se jedna suza skotrlja preko obraza do brade. — Ali mister Kornfelder je mrtav... — promuća.

Kada se šerif okrete, pogleda maršala u oči.

Vajat Erp mu samo klimnu glavom, a zatim ode u krčmu u kojoj je Dok Holidej ponovo obišao gostioničara, a onda obojica odoše preko kod Džudi Harison.

Posle podne maršal je ponovo pokušao da u šerifskoj kancelariji još jednom sasluša jedanaest uhapšenih ljudi sa vešalima. Ali ni sada nije postigao više nego pre podne: desperadosi su uporno ćutali. Sem svojih imena ništa nisu odavali:

Dok Holidej, koji je sa njim došao, pokaza na Džibsona.

— Kladim se da je on vođa.

— Da, o to nema sumnje — odvrati šerif.

— Znae da ćete umreti, Džibson?

Na to revolveraš odvrati.

— Umreti? Kako to? Nisam nikoga ubio!

— Napad na Arizona banku jedan nećužan čovek je platio životom.

— Ali to je besmislica, Erp! Samo želite da me uvalite... Kakve veze ima sa mnom što je čovek umro? On bi svakako umro i bez...

Dok Holidej priđe tako blizu ćeliji da Džibson od straha ustuknu.

— Čuj, Džibson, bankar je umro od srčanog udara. To je posledica iznenadnog šoka, koji je prozrokovao napad na banku. U to se ne može ni najmanje sumnjati.

Razbojnik se okrete i odgega natrag do svog drvenog ležaja.

Vajat naredi da mu u kancelariju dovode jednog po jednog i pokuša da ih tako ispita.

Ali svi su uporno ćutali.

Kada Vilija Branda, poslednjeg od njih, vratiše u ćeliju, šerif se nasloni na orman sa puškama i prekrsti noge.

— Za ime božje, kažite mi sada zašto se toliko mučite sa ovim banditima? Šta želite od njih da saznate? Dovoljno je ono što znamo.

— Nije baš tako — odgovori maršal i tada ispriča šta je doživeo na Crvenom jezeru.

Džoni Merlou je zabezeknuto posmatrao dvojicu iz Dodž Sitija.

— Šta? Usudili ste se da se ušunjate u jedan skup ljudi sa sivim maskama! To je bila smrtna opasnost.

— Ko se ne usuđuje, taj ništa i ne dobija — odgovori maršal. — Tamo smo u svakom slučaju otkrili mnogo toga, iako to nije dovoljno. Bez posete Crvenom jezeru ne bismo ništa znali o ovdašnjem prepadu u Kaza Grande. Ali sada tapkamo u mraku. Sutra će ljudi sa vešalima opet da napadnu. Gde? To je pitanje.

Merlou se počea po glavi.

— Do đavola! To je pakleni plan.

Bitange danas žele da prirede i drugi prepad, još veći. Ako dobro razmislim to ne može biti mnogo daleko odavde. Jer ipak ne mogu da odu bog zna kud za ovo kratko vreme.

— To sam upočetku imao u vidu. Ali je najverovatnije da već sutra ovo neće mnogo da znači, za ljude koji su ovde izveli napad. Ili eventualno samo za ponekog od njih. A jahač može da pređe veliki put za jedan dan i jednu noć.

— Ali zar verujete da vođa ljudi sa sivim maskama ne pridaje veliku važnost tome da sa sobom nema iscrpljene ljude kada želi da izvrši tako veliki prepad? — reče šerif.

— Baš ne — odgovori maršal. — Zbog toga će udesiti da taj prepad izvede ovde negde u blizini.

— Ali gde? — Šerif se nervozno počea po bradi. — Valjda nemaju nameru da opljačkaju vojnu blagajnu u Feniksu?

Maršal zavrte glavom.

— Na to sam već mislio, ali to bi bilo teško. Vojnici su postavili više straža nego indijansko pleme, koje održava ratni savet. Osim toga, uopšte nisam uveren da bi vojna blagajna mogla biti plivlačna za bandu. Vojska već odavno nije tako bogata.

— Ili možda hoće da napadnu banku u Čendleru?

— Da, ili u Taksonu, ili Gudjiru, Hasajampi, Vingersburgu, Erlingtonu, Rajnbov Valeju, Stenfildu, u Kulicu, Floransi, Superforu, Mijamiju, Gorgila Fletu, Fortu Makdovelu ili u El Miražu u Moris Gaunu ili preko u Golden Hopu! Na sve smo mislili, šerife Merlou, kao što vidite.

Šerif podiže ruke visoko.

— Za ime božje! Povukli ste veliki krug ovde, u okolini Feniksa.

— Da, i verovatno pomenuli samo polovinu gradova koji dolaze u obzir. Ovim sam vam samo hteo reći koliko je teško odgonetnuti gde će ljudi sa vešalima da napadnu.

— Da, imate pravo. To svakako nije lako. I šta mislite da uradite?

— Svaki šerif u svim ovim gradovima koje sam imenovao, kao i u onima koje nisam pomenuo, zna uputstva.

Džordžijanac je stajao između vrata i prozora, oslonjen na zid, kao što je obično voleo da čini, sa jednom skupljenom nogom, desnim laktom oslonjenim na pesnicu levice i cigaretom u ruci. Najednom on dobaci:

— I sigurno je maršal telegrafskom opomenom pronašao i onog šerifa, u čijem gradu ovo treba da se dogodi. Pitajmo se samo, da li taj čovek nije slučajno prijatelj ljudi sa vešalima, ili čak i sam jedan od ljudi sa sivim maskama.

Merlou utonu u svoju stolicu.

— Da, na žalost, to nije isključeno. Ali ste vi zaista učinili ono što je bilo u vašoj moći.

Vajat Erp zavrte glavom.

— Ne, nije dovoljno učinjeno. Ne mogu da sedim skrštenih ruku. Naprotiv, ako je ovde sve urađeno i sređeno, moram ići dalje.

— Dalje? — Merlou odmah skoči. — Zar nećete ovde da ostanete i sačekate suđenje?

— Ne. Za to nemam vremena. To ćete sami urediti isto tako dobro, ako ne i bolje. Vi daleko bolje od mene poznajete ovdašnje prilike. Mi odmah jašimo dalje.

— Ali... zar niste u prijateljstvu sa gospodicom Harison?

— Da, ali će ona biti obavještena da smo morali odmah dalje.

— Dobro, dobro, ali kuda ćete? Imate li cilj, jednu određenu zamisao?

Vajat podiže ramena.

— Naravno, postoje tu nekoliko mesta koja su posebno interesantna i dolaze u obzir. Ali, na žalost, ona su toliko međusobno udaljena da je za nas dvojicu isključeno da ih sva obiđemo.

Maršal i Dok Holidej se oprostije od Džonija Merloua i odoše preko puta kod Džudi Harison, gde zatekoše i malog Biliya Ovarima.

Mlada žena i dečak oprostije se srdačno od oba čoveka iz Dodž Sittija i otpratiše ih napolje do ispred kapije.

Pojačanim galopom dvojica jahača napustiše grad u pravcu istoka.

*
**

Tombston.

Zućkasto nebo se širilo iznad ozloglašnog zapadnog grada ispred plavih bregova.

U već čuvenoj maršalskoj kancelariji službovao je od pre izvesnog vremena kao šerif, na izričitu želju Vajata Erpa, gradonačelnika Klema, kao i poštenog dela stanovništva grada, Teksašanin Luk Šort.

Sasvim sigurno to je bio prvi šerif u Tombstonu, koji je uživao veliki respekt. Golijat je bio ne samo snažan borac već i brz strelac, od koga su se banditi bojali ne manje od samog maršala Erpa.

Eto tako je bilo od kada je Tek-

sašanin preuzeo dužnost šerifa u Tombstonu. Izgledalo je da se ništa ne događa...

Međutim, banditi Tombstona živeli su i dalje u gradu i po njegovim mračnim uglovima krojili paklene planove baš kao i ranije. Ali se nisu usuđivali da ih sprovode u delo kao što su činili za vreme Džoni Behana. Čak se nisu javno pokazivali ni razmetali što im je inače pričinjavalo naročito zadovoljstvo.

Ali je ovaj Tombston bio pravi vulkan. U njemu je uvek vrilo i ključalo. Čovek je imao osećanje da svakog trenutka može od nekuda da bude pogođen nekom razoronom silom.

Sigurno bi se to odavno dogodilo da se snažni Teksašanin nije uvek, kao slučajno, nalazio na onim mestima gde je trebalo da izbije erupcija i krvoprolieće.

Vajat Erp i Dok Holidej su posle napuštanja Crvenog jezera jahali ka Tombstonu.

Bila je noć kada su stigli u grad. Luk Šort se neizmerno obradovao što je ponovo video dvojicu svojih prijatelja. Odmah je pomislio da će sada moći da napusti svoju ne mnogo priyatnu šerifsku kancelariju, koju je, uostalom, i prihvatio samo iz prijateljstva prema maršalu Erpu...

Međutim, maršal Vajat Erp ga je zamolio da ostane i dalje na svom mestu.

Samo Džon Klem i još dva čoveka iz gradskog veća bili su pozvani na razgovore koji su vođeni te večeri.

Vajat je saopštio ljudima šta su otkrili na Crvenom jezeru.

— Do đavola, znači da već sada

hoćete da otputujete? — upita Teksašanin, koji je odmah shvatio u čemu je stvar.

— Da, ne preostaje mi ništa drugo.

— Grom i pakao, ne može li jednom Dok da uzme zvezdu? — reče Teksašanin.

Elegantni kockar se zavalio u svoju stolicu i podiže ruku.

— Sačuvaj me bože! Isto tako biste me mogli zamoliti da budem propovednik ili antialkoholičar. Ali ja sam samo jedna pokvarena duša i to ću ostati.

Vajat se osvrnuo ka njemu:

— Ne pravite se, Dok, gorim nego što ste.

Maršal je bio zadovoljan i radosan što ima jednog zaista istaknutog i nezamenljivog druga i prijatelja kao što je Džordžijanac. Već godinama jašu zajedno i tako su se uzajamno upoznali i uigrali da su se mogli sporazumevati i najmanjim pokretom ruke, ili čak i mujevitim migom oka.

Među njima je vladala idealna harmonija potpunog prijateljstva i poverenja.

Naravno da je Vajat Erp rado želeo da i Teksašanin pođe sa njima, jer njih trojica su predstavljali neprelazan, granitni bedem.

Ludački hrabar, jak kao medved, veseljak iz Teksasa bio je zaista drug u borbi kakav se samo poželeti može. Ali se maršal morao odreći njegovog društva jer je i ovde u Tombstonu položaj šerifa morao da zauzima pouzdan i bezprekoran čovek. A samo Luk Šort je bio takav čovek...

Maršal je osećao da je ovde u Tombstonu i sada baš kao i ranije opet svijeno banditsko gnezdo i to

možda baš ono najopasnije. Mada je u ovom trenutku izgledalo da Tombston igra podređenu ulogu za ljude sa sivim maskama, ipak stare sumnje, koje je maršal Vajat Erp imao prema ovom gradu, nisu mogle da se izgube i iščeznu iz njegovog mozga.

Pošto su svog prijatelja i malo-brojne poverljive ljude u Tombstonu obavestili o daljim namerama maršala, oba čoveka iz Dodž Sitija krenuše na put u pravcu severozapada.

Na dan kada se odigrao napad u Kaza Grande, za koji je Teksašanin znao, u Tombstonu je sve bilo mirno.

Žučkasto nebo je bacalo bledu svetlost na ulicu Alen i pojačavalo osećanje koga se Teksašanin nikako nije mogao osloboditi: čovek ovde sedi kao na buretu baruta.

Bilo je tek deset sati pre podne. Teksašanin napusti kancelariju i stupi na trem. Izvuče svoju dugačku cigaru iz džepa na kaputu, stavi je između svojih velikih, krupno izraslih belih zuba i kresnu palidrvce o dasku tavana verande.

Dok je to radio, mislio je na to, koliko je zadovoljstvo uvek pričinjavalo Dok Holideju kada je ovo posmatrao. Izgledao je kao lud od veselja kada je kolos dizao ruku i iznad njegove glave kresnuo palidrvce o tavan.

Polako je sišao sa trema, otumarao do ugla i ponovo se našao pred Kristal Palasom.

Veliki salun na uglu, najveća i najpoznatija krčma dalekog zapada, bio je u ovim jutarnjim časovima većinom skoro sasvim prazan.

Uprkos poznom godišnjem dobu, na salunu su još bila pokretna

vrata, kao i svuda u tombstonskim krčmama, i niko još nije pomišljao da stavi zimska staklena vrata. Na ovoj geografskoj širini zime su bile vrlo kratkotrajne i počinjale su veoma kasno.

Luk Šort pogleda preko pokretnih krila u prostranu salu sa šankom, koja je na bledej jutarnjoj svetlosti izgledala još sumornija nego inače. Kao uvek gorele su velike lampe sa zelenim štitovima, obešene na širokim mesinganim držačima.

Sem mladog kelnera, koji je samo nekoliko dana radio ovde, nije se mogao videti niko drugi u ovoj velikoj dvorani sa šankom, koliko je to mogao da zapazi Teksašanin. Ipak je Luk Šort ostao da stoji jer je video kako je kelner Džim upravo uzeo sa police debelu četvrtastu bocu sa crvenim, kao rubin, pićem i nalio u jednu malu čašu, koju je stavio na srebrni poslužavnik.

Do đavola, kome je ovo piće namenjeno?

Teksašanin odgurnu pokretna krila i uđe u prostoriju sa šankom.

Nije daleko stigao, kada s leve strane spazi da jedna žena sedi kraj prozora za malim stolom koji je bio prekriven zelenom čojom.

Imala je crvenu kosu, koja je bila brižljivo očešljana i njenom bledom, ljupkom licu davala dekorativan okvir. Naročito upadljivo na njoj bile su divne oči boje smaragda. Bila je odevena koketno i po poslednjoj modi, a na njenim prstima sijalo je skupoceno prstenje.

Teksašanin namignu kelneru i htede odmah da se vrati napolje.

U to žena podiže glavu.

— Helo, šerife! — viknu.

Luk Šort se maši za svoj veliki beo šešir.

— Dobro jutro, gospođo Higin — odgovori ljubazno.

Da, to je bila čuvena igračica Laura Higin, žena koja je dugi niz godina pratila Džordžijanca iz grada u grad.

Ona je Doku Holideju nanela mnoge nedaće, najpre svojom mržnjom, a docnije čak i svojom bezgraničnom ljubavlju.

— Zar nećete da mi pravite društvo u piću, šerife? — doviknu ona Luku Šortu.

Teksašaniin je imao malo želje da se ovom pozivu odazove, ali mentalno nije mogao da nađe nikakav dobar razlog da odbije piće.

— Pa, zašto ne — odgovori on ne baš prijateljski.

— Grom i pakao, to zvuči oduševljeno — odvrati lepa Laura.

Luk priđe njenom stolu i pogleda je sa visine.

Laura Higin razmišljala da li će Šort uopšte moći da se smesti u maloj stolici preko puta nje.

On se spusti, skide šešir i stavi ga pored sebe na prozorski ram, prevučen crvenim somotom.

Njegove zelene oči, obavijene gustim obrvama, zaroniše u oči žene.

— No, gospođo, šta dakle ima novoga?

— Ne znam da li će vas interesovati, ali sinoć sam ovde igrala i čula mnogo koje čega.

— Aha, onda počnite da pričate — odvrati Luk ne pokazujući mnogo interesovanja.

Ali ovo se ubrzo promeni...

Laura Higin zapali jednu svoju rusku cigaretu. Ona je te cigarete

pušila od kako je upoznala Doka Holideja. Povuču dim i bez ikakvog obzira dunu ga Teksašaniinu u lice, a pri tome ga je ljubaznim i zavodljivim osmehom razoružala.

Teksašaniin je ugasio svoju cigaretu, kada je pristupio njenom stolu. Sada je uze iz pepeljare i na njeno veliko iznenađenje, ispod svoje leve dolaktice kresnu šibicu o kožni deo rukava, da bi ponovo zapalio „virdžiniju“.

— Dobro — poče Laura. — Možda možemo da napravimo posao!

— Posao? Ne sklapam nikakve poslove sa ženama.

— Ne mislim na obične poslove. Ovo je više jedna zamena.

— A šta treba da međusobno razmenimo, madam?

— Pa... svako da oda po jednu tajnu.

— Au! au! — Teksašaniin se ponovo uvali u stolicu koja poče da škripi. — Tajne pred ženom! Neka me veliki Manitu sačuva od toga.

Sigurnost u pobedu nestade sa lica žene i u dubini njenih zelenih očiju to se naziralo.

— Nešto ću vam reći, što će za vas možda imati veliki značaj, a vi ćete mi za to takođe nešto da kažete.

— Dobro, počnite vi, a ja ću razmisliti da li je to dovoljno dragoceno da bih vam ja takođe nešto rekao.

— Pitanje je ko da počne!

— Hm, madam, ja uvek prepuštam prvenstvo damama.

— U pogledu rafiniranosti zaista vam ništa ne nedostaje, šerife — uzvratila Laura podsmešljivo.

— Imam drugu ideju. Oboje ćemo to napisati na komadu hartije

i razmeniti cedulje. Tada nećete postojati opasnost da drugi sačuva svoju tajnu.

Teksašanin namignu. — Ništa od toga, madam. Imam dovoljno piskaranja tamo preko u kancelariji. U celom svom životu nisam toliko pisao kao ovih dana ovde provedenih. Za svaku sitnicu čovek mora da sastavi izveštaj. Neka to đavo nosi! Da to ne radim za ljubav Vajata Erpa, tada...

Jedna senka pređe preko ženinog lica, kada je čula maršalovo ime.

— Vajat Erp? — prekide ga ona. — Naravno, vi takođe, znala sam to. Kao neki demon, sve je upregao u svoja kola. Baš bih htela da znam, šta to ima u njemu. Možete li mi to možda objasniti?

Teksašanin je najednom uopšte nije više razumevao. On uze svoj šešir. Ali kada ona primeti da on hoće da ustane, odmah stavi svoju finu, belu ruku na njegovu snažnu dolakticu.

— Čekajte, šerife. Ja ću vam najpre otkriti svoju ajnu. Zatim možete razmisliti da li ćete mi za uzvrat dati odgovor na moje pitanje.

— Dobro! Moram priznati da je to fer. Dakle, počnimo.

Laura ugasi svoju cigaretu, koja je još gorela u staklenoj pepeljari.

— Htela bih unapred da vam kažem šta bih od vas želela da saznam. Ne treba da mi odmah odgovorite, već kako je dogovoreno, tek pošto vam kažem ono što znam. Rado bih htela da znam kuda je odjahao Dok Holidej. Ne, ne recite ništa, šerife. Znam da je ovde bio. Prekjuče u noć prošao je sa maršalom kroz grad. Čula sam topot nje-

govog konja. Nećete verovati ali to je tako... — Ona zapravo uopšte nije više govorila Luku Šortu. Malo je savila glavu i njene oči su gledale čoveka pred sobom ali kao da ga nije videla ona nastavi: — Ležala sam na svom krevetu. Bilo je kasno u noć, kada sam čula topot konja. Svakako nije retkost, da dva jahača stignu noću u grad. Ali topot tih dveju životinja sam odmah poznala. Bili su to ždrepci Vajata Erpa i Doka Holideja. Odmah sam ustala i pritrčala prozoru. Ali ih više nisam videla. Mora da su ovde negde u blizini zamakli u neko dvorište. Verovatno u vaše dvorište, dragi šerife.

Teksašaninovo lice bilo je bezizražajno, kao lice kakvog Komanča.

— Dobro — nastavi žena — vidim da umete da vladate sobom. Još ne treba ništa da mi kažete. Ali ako ono što ću vam sada reći ima neku važnost za vas, onda ću vas zamoliti da mi kažete kuda je Dok Holidej odjahao. — Nagnu se duboko preko stola i reče tihim glasom: — Sedeli su za obližnjim stolom. Nisam mogla potpuno da ih pratim, jer sam morala da posvetim pažnju i igri za mojim stolom. Srećom za kartaškim stolom nije bilo mnogo bučno, jer je zavaljala velika napetost. Uostalom, odavno me nije tako pratila nesreća kao te večeri. Možda zato što sam suviše motrila na susedni sto. Tu su razgovarala dva čoveka o „velikom danu“, kako su oni to nazivali. U početku me uopšte nije interesovalo šta su razgovarali. Ali iznenada sam čula ime... ime... — Zastade i udahnu vazduh, koji je očigledno bio težak aa bi mogla da izgovori to ime... Vajat Erp. — Odmah sam se naravno sva pretvorila u oči i uši, jer sve što

se odnosi na Vajata Erpa, tiče se na žalost i Dok Holideja.

Teksašanin, koji je dotle pažljivo slušao, ovde je prekide po prvi put.

— Kako to „na žalost”, gospodo?

Žena stinu zube.

— Kako to „na žalost”? Jer... ga volim, šerife. Jer još uvek verujem da će Dok jednom postati moj muž, da će se sa mnom odseliti iz ove strašne oblasti u neki grad kome nas dvoje pripadamo. On je lekar, jedan zaista vrlo obrazovan čovek, shvatite to. A i ja sam gradska dama, gradska gospođa... i želim sa njim da živim u dobroj pristojnoj i udobnoj kući, gde bi on za nas oboje radio. Gde bi ljude lečio, što mu je na kraju krajeva i dužnost, dužnost koju je nekada veoma voleo i izvanredno obavljao.

Teksašanin klimnu glavom.

— Dok je dobar lekar... vrlo dobar lekar. To su već rekli i mnogi drugi ljudi. Kada samo pomislim kako vešto zna da vadi metke iz ljudskih tela...

Laura Higinis se trže.

— Vaditi metke iz ljudskih tela, da, to je ono čemu se vi divite. Ali ja se ne divim. Ja se toga gnušam!...

— Hoćete li mi još nešto ispričati — prekide je Teksašanin, dok se ponovo mašio šešira.

— Da, kako da ne. — Ponovo se naže napred. — Dakle, dva čoveka su govorila o Vajatu Erpu. Jedan je rekao da mu se ne dopada što je maršal tako dugo vremena nestao bez traga...

... Zatim su govorili o Čirihau a onda, da se maršal pojavio na Mak Loverijevom ranču. Potom je iznenada iščeznuo, kao da je u zemlju propao. U svakom slučaju, oba čoveka su razbijala glave oko toga zašto

se maršal tako dugo vremena ne pojavljuje u gradu. Rekla sam već da sam sve ovo slabo razumela. Obratila sam pažnju samo na maršalovo ime. Da, da, zatim sam čula još i ime Marana.

Upamtila sam i da su govorili o „velikom danu” koji bi trebao da bude prekosutra.

— Prekosutra? — ote se Teksašaninu.

— To bi, dakle, bilo sutra!

Žena klimnu glavom. — Da, sutra!

— Marana — izgovori Teksašanin jedva mičući usne — Prokletstvo! Pa to je grad između Tuskana i Kaza Grande. Jedno skoro beznačajno гнездо od jedva dvadeset kuća.

Iznenada svirnu kroz zube, zgrabila šešir i nataknu ga na glavu.

— Grom i pakao, to je nemoguće! Htede da jurne, ali ga žena zadržala.

— Šerife, mi smo se nešto dogovorili.

— Tačno — Luk Šort se nestrpljivo ponovo spusti u stolicu.

— Vi, dakle, želite da saznate gde se nalazi Dok Holidej??

— Vaš predgovor ne zvuči mnogo ohrabrujuće, šerife.

— Ne mora tako i da bude — odgovori on grubo — ali moram priznati da ono što ste mi rekli možda zaista vredi da vam dam odgovor. Dakle...

— Kuda je odjahao Dok Holidej?

— To vam ne mogu reći zato, što to ni sam ne znam tačno. Ali vam je možda dovoljno ako kažem, da će se narednih dana vratiti”.

Žena uzdahnu.

— Mister Šort, rado bih vam poverovala.

Ona ponovo stavi svoju malicu, ne-

žnu, hladnu ruku na tamnu ogromnu šaku čoveka.

— Molim, recite mi istinu. Ne treba da me lažete baš zato što saosećate sa mnom.

— Nisam vas slagao i nemam nikakvog saosećanja sa vama.

Luk ustade, i napusti lokal.

Maran šaputao je sam sebi. — Grom i pakao to ne može da bude istina. Zar su ti psi tako bezumni da žele da opljačkaju željeznički depo?

Nije bilo poznato da željeznička kompanija ima sabirni depo u malom gradiću Maran. Novac za izgradnju pruge čuvana je u jednoj maloj banci. Međutim, ova je bila sazidana od kamena i imala veoma solidno izgrađenu unutrašnjost.

Osim toga bila je jako obezbeđena.

Treba još dodati da se radilo o sumama koje su najverovatnije bile tolike, da bi normalnom čoveku jedva moglo da padne na patmet da je opljačka.

U svakom slučaju niko nije znao tačno koliko je novca posedovala Željeznička kompanija. Ali se može lako izračunati da su najveće sume potrebne kada se postavljaju šine u ovoj peskovitoj, besputnoj zemlji i kada se uspostavljaju veze između gradova koje su ne retko trasirane kroz stepske predele, gore na severu, čije se središte nalazi u opasnom Velikom Kanjonu.

I tamo gore treba da se postavi željeznička pruga.

Cilj željezničke kompanije u Arizona i još tri kompanije bio je da Feniks poveže u svim pravcima. Već godinu dana sedište arizonske željezničke kompanije nalazilo se u Marani. Niko nije tačno znao zašto je ova Kompanija izabrala za svoju centralu baš ovaj mali, dotle sasvim bezna-

čajni grad. Ali interesovanje javnosti za izgradnju pruge nije bilo tako veliko da bi se stvarnost procenjivala svestrano.

Luk Sort je za pola sekunde stigao u svoju kancelariju i zastao ispred pisaćeg stola.

— Marana — šaputao je. — Grom i pakao, ti svinjari! Neće se valjda usuditi da opljačkaju tu tvrđavu?

Treba upotrebiti vagon dinamita.

Željeznička kompanija je banku osigurala čelikom i gvožđem i kamenim blokovima kao neko indijansko utvrđenje.

Ali baš u tome je ležala zagonetka. Očajan, Vajat Erp je stavio pod lupu jedan za drugim sve gradove u blizini Kaza Grande i sa ljudima o tome razgovarao svake noći. Sigurno je bilo više gradova koji su mogli da dođu u obzir. Ali se niko nije setio Marane. Osim toga, ona je bila inače udaljenija od Kaza Grande nego druga mesta, koja je maršal obuhvatio krugom. Dakle ljudi sa sivim maskama su izabrali za svoj drugi napad jedino udaljeno mesto od Kaza Grande.

I to treba da se odigra sutra.

Gde li se sada krije Vajat Erp?

Luk ponovo napusti kancelariju, potrča niz ulicu i ulete u poštu.

Stari šef pošte skoči uplašeno.

— Šta se to događa? Šta vam je, čoveče, ko... Ah, to ste vi šerife?

On podiže glavu, polako skide sa čela štit za oči i zagleda se u šerifa radoznalo.

— Šta je, šerife? Da li se nešto dogodilo?

Ljubopitljivost i briga se jednovremeno osetiše u glasu poštara.

— Hoću da predam telegram.

— Telegram? Da, naravno. Kuda treba da ide?

— U . . . , uh — rekide div rečenicu.
— Ne, ne može predati telegram.

Šta zapravo želi da javi maršalu? Da odjaše u Maranu? To bi bilo suviše smelo. Takva opomena ne bi mogla ostati tajna i banditi bi je dobro iskoristili.

— U Dalas, mojoj tetki Miji. Srdačne pozdrave za rođendan, tvoj verni Luk . . . — improvizovao je šerif.

— Čekajte, do vraga, prevario sam se! Tek idućeg meseca joj je rođendan! Kako čovek stari i zaboravlja — reče on, okrete se i napusti poštu.

Kada se nađe na ulici, poče grozničavo da razmišlja, šta da uradi.

U samu Maranu takođe nije mogao da telefonira, jer najverovatnije banditi su već na svakom važnijem mestu postavili svog špijuna.

Kako je maršal opisao vođe bande, oni će za tako veliki prepad, preduzeti sve moguće mere predostrožnosti.

Veliki gazda je bio tako lukav čovek, da ne bi ostavio bez kontrole tako važno mesto kao što je pošta.

Teksašanin stade na sred ulice Alen zureći ispred sebe.

*
*
*

Noć se širila nad graničnim gradom u Pima Kaunti.

Gore na brežuljku iznad grada stajala su dva jahača i gledala dole u koritastu dolinu.

Četrdeset osam milja su prevalili od Kaza Grande.

Vajat Erp i Dok Holidej, pošto su osujetili napad na banku u Kaza Grande, krenuli su u pravcu jugozapada.

— To je, dakle, Marana — izusti kockar, pošto za vreme celog putova-

nja nisu međusobno izmenili ni jednu reč.

— Samo me interesuje zašto baš u ovo gnezdo dolazite?

Vajat se obema rukama nasloni na prednju ivicu sedla i posmatraše tamni grad koji je ležao pod njim.

— Odmah ću vam reći, Dok. U Marani se od pre izvesnog vremena nalazi blagajna Arizonske željezničke kompanije.

— To zaista nisam znao.

— Da, to uopšte nije mnogo interesantno a naročito za vas i ja sam uveren, da se tu ne čuva mnogo novca, ali možda ljudi sa vešalima imaju drugo mišljenje.

— Ili su možda i bolje obavešteni — poče kockar tiho da razmišlja.

— Baš to — odgovori maršal. — Prilično je bezumno izabrati neki od gradova koje sam telegrafski opomenuo. Jer u obzir dolaze najmanje sedam takvih i odjuriti samo na sreću u jedan od njih zaista nema nikakvog smisla. Zbog toga sam jednostavno napustio krug koji smo na osnovu naših obaveštenja povukli oko Kaza Grande i počeo dalje da traži. Džilabend ne dolazi u obzir. Siromašan je kao crkveni miš. Iznenada sam na mapi pročitao ime Marana. Odmah mi pade na pamet stvar sa arizonskom željeznicom.

Džordžijanac klimnu glavom.

— Sigurno. To bi bila jedna mogućnost. Ali takođe samo jedna mogućnost, koja se ni po čemu ne razlikuje od sedam ostalih . . . sedam drugih gradova, koji su obavešteni.

— Na žalost, to je tačno.

Obojica ućutaše i nastaviše da ukočeno zure a dolinu, u kojoj je ležala uspavana Marana.

Ono što je šerif Luk Šort u dalekom Tombtonu znao, maršal je samio

naslućivao. Opet je sledilo osećanje koje se usadilo u njegovim grudima i koje ga je tako često usmerilo na pravi put.

Sada je, naravno, za obojicu bilo vrlo teško. Nisu mogli da se jednostavno spuste u grad i o svemu obaveste šerifa. Time bi možda mogli brzo da osujete napad. Međutim, ono što je Vajat Erp hteo da postigne bilo bi onemogućeno: on je hteo da uhvati velikog gazdu ljudi sa vešalima.

Daleko u Srebrnim planinama, tamo preko u Novom Meksiku, obojica su otkrili, prilikom sastanka ljudi sa sivim maskama na Crvenom jezeru, da će se veliki poduhvat izvesti sledećeg dana posle napada na banku u Kaza Grande i to u blizini tog grada, i da će njim upravljati sam vođa bande. A stvar, koja je za Vajata Erpa bila od posebnog interesa, bila je činjenica da će veliki gazda, dakle vrhovni šef ljudi sa vešalima, lično rukovoditi ovim prepadom.

Ali u ovom trenutku nijedan od njih dvojice nije znao gde treba da se izvrši napad.

Ovde u Marani?

Ako je ovde planiran i ako njime rukovodi veliki gazda ljudi sa sivim maskama, čijoj se obazrivosti Vajat Erp više puta morao diviti, obezbeđiće se od svakog mogućeg iznenađenja svim mogućim merama predostrožnosti.

Kao što je tamo gore u Kaza Grande angažovao jedanaesticu ljudi za napad na banku, tako će ovde, ako dojaši lično, sigurno staviti u pokret dvostruko veći broj napadača.

To što ovaj poduhvat treba da bude izveden tako kratko vreme posle napada u Kaza Grande, doneće sa-

mo po sebi višestruke koristi banditima.

Prvo, niko neće pomisliti da će narednog dana, odmah posle tako velikog napada na banku, i to u neposrednoj blizini, biti preduzet još veći napad.

Zatim, banditi mogu računati sa tim da će potera, koja će tragati za pljačkašima iz Kaza Grande, angažovati svo raspoloživo ljudstvo. Iz toga se može izvesti zaključak da će u okolini od pedeset milja budnost biti znatno umanjena.

Na takve misli je mogao da dođe samo čovek kao što je vođa ljudi sa vešalima.

— Kada pomislim — zamišljeno reče Džordžijanac, — da se nevaljanci možda sada šunjaju gore u Feniksu ispred vojnog slagališta, a mi se skrivamo ovde daleko na jugoistoku, dođe mi da se smejem...

— Na žalost nije isključeno, da se nalaze u Feniksu, ili u Čendleru, ili negde drugde, a da mogu biti i u Marani. A Maranu nisam upozorio.

Obojici jahača je bilo jasno da se ne nalaze pred lakim zadatkom. Sve što su sada preduzimali činili su pod pretpostavkom da će poduhvat biti preduzet ovde u Marani. Morali su, dakle, da pojačaju svoju opreznost. Kod svakog ugla i iza svakog drveta mogao je da stoji jedan od ljudi sa vešalima, koga je tamo postavio veliki gazda. Čak i ako vođa bande nije računao sa posetom maršala Erpa Marani, ipak bi dovoljno bilo da jedan jedini od njegovih ljudi iskoči iz nekog skrovišta sa revolverom, pa da zaustavi oba čoveka iz Dodž Siti-ja i da ih ubije.

Dvojica prijatelja zajedno poteraše konje odavde ka jugoistoku, oko koritaste doline prema jednoj maloj

šumi, koja je ležala na istočnom obronku grada i koja im je pružala izvanredan zaklon do narednog pokreta ka gradu.

Šumica se prostirala oko stotinu jardi niz padinu obronka.

Vajatu Erpu i Doku Holideju je trebalo sat i po vremena da se uvere da šumica nije bila posednuta.

To nije bezuslovno da u Marani nema ljudi sa vešalima. Možda nisu smatrali za potrebno da postave stražu i u šumi. Bilo je sasvim dovoljno da samo jednog čoveka postave tako da može da osmatra izlaz iz šume i da svakog, koji se iz nje pomoli, puškom zaustavi.

Dva prijatelja sjahaše sa konja i zastadoše na tridesetak jardi od ivice šume.

Noć je bila zvezdana. Jasno su videli ispred sebe prve gradske kuće.

— Da li smo se baš najbolje postavili? — reče Džordžijanac. — Ja bih mogao da pokušam sa druge strane.

— Ne, sa druge strane je svakako opasnije. Odave imamo pregled puta do grada na dužini od cele milje. Nikako se ne bismo izvukli. Jedino ovde imamo bar malo šanse.

— Ali ne sa konjima.

— Ne, naravno ne. Životinje moramo ovde da ostavimo.

— A kako mislite da možemo stići tamo preko do kuća?

Maršal pokaza na jedan potok, čija se srebrnasta traka sjajila između drveća.

— Tamo gore je naš put. Idući duž obale potoka, dospećemo u grad. Pošto je potok tako mali da se njime ne može ploviti čamcem, banditi nemaju razloga da ga paze i na njega postavljaju stražu. Ne mogu ni pretpostaviti da sada neko luta pored njega.

Oni ostaviše konje ispod jednog gr-

ma i počеше pogrbljeni da se približavaju obali potoka, koja je ležala duboko iza ivice šume.

Kada napustiše i poslednje drvo, toliko su se priljubili uz zemlju da je bilo vemoa teško opaziti ih.

Vajat je prvi zamakao iza nasipa potoka. Kockar odmah krenu za njim. Tu se zaustaviše zureći na sve strane.

Pošto je sve bilo tiho, krenuše dalje pogrbljeni.

Potok koji je ovde, srećom, izdubio korito za jardu i po duboko u zemlju, stvorio je jarak kojim su mogli da se neprimećeni primaknu kućama. Krenuše brzo napred, ali kada su stigli na tridesetak jardi do prvih štala, morali su uvideti da potok skreće na severoistok.

Vajat Erp izviri preko nasipa potoka i pričekao. Pošto se nije čuo nikakav sumnjiv šum, niti na vidiku bio neki čovek, on se obazrivo prebaci preko nasipa potoka, došunja se puzeći po zemlji do ambara i stade uz njegov zadnji zid.

Sa nemim divljenjem spazi Džordžijanca kako ide za njim krećući se takođe nečujno ka gumnu.

Stadoše zbijeni jedan do drugog, priljubljeni uz drveni zid, i počеше da zure u noć u pravcu Marane.

Možda je bilo uzaludno sve što su ovde radili. Možda su ljudi sa sivim maskama već odavno stupili u akciju, udaljeni odavde pedeset ili više milja.

Ali to nije moglo da spreči dva prijatelja da i dalje sa najvećom oprežnošću prodiru ka gradu.

Sagnuti, šunjali su se oko ambara. Vajat, koji je išao napred, pogleda preko zida u jedno dvorište. Izgledalo je da je tamo preko sve mirno.

Prebaci se preko zida i odmah stade sa revolverom u ruci.

Ništa se nije micalo.

Za njim stiže kockar.

Pređoše preko dvorišta i napustiše ga kroz jednu poluotvorenu kapiju, koja je visila samo na jednoj šarki.

Trajalo je skoro tri četvrt sata dok su dospeli u glavnu ulicu, gde su se sakrili ispod jednog trema.

Ovde dole nije bilo lako otkriti ih. Holidej na ovom putu nije obraćao ni malo pažnje na svoje elegantno odelo.

Dok i Vajat su potrbuške ležali jedan pored drugog i osmatrali glavnu ulicu.

I tu je vladala tišina.

Vajat Erp se sasvim približi Džordžijancu i šapnu:

— Moramo ovde malo da pričemo. Ako zaista ima straže, moraćemo nešto da primetimo.

Kockar klimnu glavom.

Pustiše da protekne izvesno vreme. Onda maršal dade znak za pokret. Otpuzaše natrag i napustiše svoja neugodna ležišta u jednoj sporednoj ulici blizu nekog stepeništa.

I ovde se najpre zadržase u ležećem stavu, pre nego što krenuše dalje.

Četvrt sata kasnije, preko jedne poprečne ulice i više dvorišta, stigli su do jednog drugog mesta u glavnoj ulici, i to na isti način kao ranije: naime, dopuzili su ispod jedne, u svakom slučaju mnogo niže verande.

I ovde je izgledalo sve mirno.

Možda banditi uopšte nisu imali nameru da otpočinu napad noću. I u Kaza Grande pravi napad su izveli danju, iako su već u praskozorje bili prodrli u banku.

Ovde nije bilo dovoljno da se tre-

zor razbije, već je morala da se i zgrada baci u vajduh.

Vajat Erp pogleda preko ulice i pokaza prstom na jednu dvospratnu solidnu kamenu zgradu.

— Nisam siguran da je to slagalište kompanije, ali tako izgleda. To je skoro sasvim nova zgrada i sagrađena je od kamena. A pošto su ovde sve ostale kuće od drveta, mora da je to slagalište.

Čekajući, prijatelji su čučali ispod verande i budno motrili na zgradu.

Možda će ljudi sa vešalima zaista doći po danu, ako uopšte dođu.

Naravno, bilo je nemoguće proveći celu noć ovde ispod verande, ležeći na vlažnoj zemlji, iako je ovo mesto predstavljalo izvanrednu osmatračnicu jer je veranda bila od okomito prikovanih dasaka, na kojima je tu i tamo bilo rupa pogodnih za osmatranje.

Tu su proveli neko vreme i baš kada se maršal odlučio da ovo mesto napuste, njihovu pažnju privuče nekakav šum.

Neko je išao gore po verandi i to ne normalnim korakom, koji bi svako mogao da čuje, već tiho, oprezno i veoma sporo.

Koraci su se sve više približavali.

Daske iznad glava dvojice koji su prisluškivali počеше da škripe.

Vajat Erp, sa svojim velikim bantalajnom specijal revolverom u ruci, gledao je gore kroz pukotinu na podu. Ali na verandi je bilo suviše mračno da bi mogao ma šta da raspozna. A i čovek, koji se nalazio gore, mora da se naslonio na zid od kuće ili da je stao u otvor vrata, tako da se nije mogao videti kroz pukotine.

Možda je to bio neki bezazleni čovek koji je čekao svoju devojkicu. Ili neki pijanac?

Ne, ne, to nije mogao biti pijan čovek. Ne bi mogao da tako oprezno i sigurno korača. A zaljubljen čovek posle izvesnog vremena, postupa tako da ga devojka koju čeka mora da primeti.

A ovaj čovek gore nije se pomerao. Maršal oseti da nije bio uzaludan njegov put u Maranu.

Gore je stajao prvi stražar bande, koji je na banku motrio iz nekog mračnog udubljenja za vrata.

Nesreća je bila i u činjenici što ni oni ovde dole nisu mogli da se kreću, jer nisu hteli da ih čovek čuje, ali je bilo nemoguće da ovde dugo ostanu u stanju mirovanja.

Vajat je najpre pokušao sa tihim cijukanjem pacova, koje je vešto imitirao. Zatim vrhom prstiju počeo da grebe dasku.

Čovek gore lupi nogom na to mesto da bi poplašio i otera neugodnog glodara.

Ovo, dakle, nije pomoglo!

Onda se čovek iz Misurija odlučio za drugog četvoronošca, počeo da imitira rezanje pume.

Do njih dopre uzdržani uzvik od straha. Odmah zatim čovek potrčao, lupajući snažno nogama o pod i preplašen skočio na ulicu. Izvuče oba revolvera i počeo da se osvrće na sve strane. Ali nije pucao.

Dva prijatelja ispod verande videše da je čovek na licu imao maramu.

Jedan od ljudi sa vešalima!

Za delić sekunde banditi se okrete. Zatim krupnim koracima počeo da trči i nestade u jednoj poprečnoj ulici na suprotnoj strani.

— Ovo je uspeo — reče Džordžijanac. — Dakle ipak!

Maršal se izvuče ispod verande i uspravi.

Holidej učini isto.

— Tu su, dakle, maršale. Vaše predosećanje je i ovog puta bilo tačno.

Veranda ispod koje su se krili pripadala je jednoj krčmi. Naravno krčma je odavno bila zatvorena.

Maršal potapša kockara.

— Čekajte ovde. Ja ću obići kuću i pokušati da probudim krčmara. Ostaviću spoljnu kapiju otvorenu.

Odmah zatim nestade u mraku.

Nađe dvorišna vrata zaključana. Morao je da se popne na zid. Odatle je pogledao u dvorište.

Zeljište ispod njega bilo je u mraku. Vajat skočio dole i desnom nogom stupi na jedan kamen ili komad drveta tako nesrećno, da oseti kako mu oštar bol prođe kroz nogu.

Šepajući krenuo je napred ka stražnjoj strani krčme. Na njegovu radost, vrata nisu bila zaključana.

Odmah stupi u mračni hodnik i pipajući krenu napred. Sva unutrašnja vrata behu otvorena.

Maršal pogleda u kuhinju, odakle je dopirao prijatan miris jela. Pogleda i u prostoriju sa šankom i u sobu sa leve strane trema. Sve je bilo prazno. Nije ni očekivao da će ovde dole nekog da sretne. Bez ikakve predostrožnosti pope se uz stepenice i zakuci na vrata prve sobe.

— Da — javi se ženski glas. — Šta je?

— Molim, madam, mogu li trenutak samo da sa vama porazgovaram?

— Ko je to? Čekajte, dolazim odmah.

Urbzo zatim spazi maršal kako svetlost ispod vrata prodre u hod-

nik. Onda se čuše sitni koraci u sobi i najzad se vrata otvoriše.

Pred maršalom se pojavi mlada žena u dugoj spavaćici. U levoj ruci je držala lampu. Uplašeno je pogledala stranca.

— Žao mi je, madam, što sam vas uznemirio. Moje ime je Erp.

Žena skupi obrve. — Erp? — izusti promuklo.

— Da, Vajat Erp.

Ona se povuče pola koraka i sa podignutom lampom pažljivo odmeri čoveka.

— Vi ste... Vajat Erp... iz Dodž Sitija? — promrsi.

— Da, madam.

I onda joj objasni ukratko ono što je bilo potrebno.

Žena se uspravi.

— Napad na željeznički depo? — promuca.

— Da, i želeo sam da pitam vlasnika saluna da li sa mojim pratio-cem mogu dole u krčmi, stojeći iza prozora, da motrim na slagalište.

— Naravno, po sebi se razume! Salun pripada meni. To jest, mom ocu, ali on spava. Možete sići dole — Zatim dodade: — Kako ste u kuću ušli?

— Dvorišna vrata su bila otvorena, madam.

— Dobro, pričekajte. Dolazim sa vama.

— Ne, bilo bi mi milije da ostene-te ovde. Inače svetlost iz kuće pada

na ulicu. Oдавde to niko nije mogao da primeti.

— Dobro, kako vi hoćete. — Više nije izgledala sumnjičava. Izgledalo je da ima poverenja u maršala. Ali strah, koji je od njega pretrpela, izgleda da je bio veliki i ogledalo se u njenim očima.

— Umirite se, molim vas, madam. Možda se i ja varam. Ali za svaki slučaj moram biti spreman.

— Imate li sa vama mnogo ljudi? — ispitivala je žena.

— Ne, samo jednog čoveka.

Ona podiže ruku ispred usta.

— Za ime božje! Jedan jedini čovek! I tako ćete krenuti protiv ljudi sa vešalima?

— Na žalost, madam, ne preostaje mi ništa drugo.

— Ali, mogli biste da probudite šerifa i kovačevog sina, možda još i sarača...

— To, na žalost, ne mogu, pošto se, najverovatnije, banditi već nalaze u gradu. Možda bih tako mogao da osujetim napad, ali onda ne bih mogao da uhvatim nijednog bandita.

Posle nekoliko minuta čovek iz Misurija je svome prijatelju otvorio vrata krčme i pustio ga unutra.

Obojica su se smestili u prozorskom udubljenju saluna i odatle motrili na depo.

— Prokletstvo! Neka me peku ako propalice nisu već unutra — reče Džordžijanac.

— Da, i ja se toga plašim. Možda smo stigli kasno. Ali neću odustati. Glavno je da ne pustimo nikog da pobegne. Pre svega ne njega.

„Njega”... to je bio veliki gazda bande.

Vajat Erp se nadao da će ove noći moći da uhapsi dugotražnog vođu bande ljudi sa vešalima.

Međutim, sati su prolazili jedan za drugim, a ništa se nije dogodilo.

U osvit dana najednom čuše korake u kućnom hodniku.

Vrata u prizemlju se otvoriše i dva čoveka se pojaviše.

Vajat Erp i Dok Holidej ih pogledaše.

— Ja sam krčmar — reče stariji — a ovo je moj brat. Čuli smo da ste u gradu, maršale, i šta ovde treba da se dogodi!

Obojica priđoše prozoru.

Šta se moglo dogoditi i šta se zatim dogodilo i samom maršalu je docnije ostalo nejasno.

Nisu ušla u krčmu samo dva čoveka, već ih je bilo četvorica.

Vajat Erp i Dok Holidej jedva su ih u mraku mogli videti i ponovo su upravili poglede napolje na ulicu, da ne bi depo ispuštali iz očiju.

Iznenada svakog od njih zgrabiše za vrat po dva čoveka i odvuče unatrag.

Maršal jedva uspe da jednog odbaci snažnim krošeom i da drugog

sruši ispred sebe. Ali od sledećeg protivnika, skoro istovremeno, dobi strašan udarac po glavi, od koga se zatetura i tresnu o pod.

Dok Holidej je trčao okolo sa revolverima u rukama. Jednog protivnika je pogodio u vrat vrhom oružja, koje je držao u desno ruci. Ali je već bilo kasno.

Bili su opkoljeni sa svih strana i bačeni na pod.

Maršal nije bio dugo onesvešćen. Kada je otvorio oči, video je oko sebe samo ljude sa maramama na licu.

U međuvremenu su njega i Doka Holideja uvezali.

Jutarnja svetlost nije dopuštala da se jasno raspoznaju bar preostali slobodni delovi lica maskiranih ljudi.

— Vajat Erp i Dok Holidej, — reče jedan od ljudi. — To je izvrsno! Upravo smo očekivali vas dvojicu. Već odavno ste nam bili za vratom, ali to je sada prošlost! Grom i pakao, ala će to biti radost! Radost koja će se proširiti od Teksasa da Montane. Svuda tamo žive ljudi koji se ne pokoravaju zvezdi... Zavladaće neopisivo veselje! Vajat Erp je obešen! Da, da, mladiću, sigurno nisi mogao ni da sanjaš, da će se tvoj život završiti ovde u ovom malom zabačenom mestu.

— Sasvim je svejedno, gade, gde se moj život završava. Negde mora jednom da se završi — odgovori maršal, naizgled sasvim miran.

Ovde su, dakle, u zadnjem trenutku pred uspeh njihove borbe bili uhvaćeni veliki Vajat Erp i Dok Holidej.

Da li je čovek, koji je upravo završio govor, bio veliki gazda ljudi sa vešalima, čije su zapovedničko ponašanje oba čoveka iz Dodža mogla da zapaze kod Crvenog jezera?

Maršalu se činilo da je on imao malo od one gordosti i uzdržljivosti, kojima se još u Srebrnim brdima isticao.

Ni ljudi, koji su stajali oko njega, nisu više imali ni malo od one neme odanosti i istovremeno ponosite samouverenosti koje su imali ljudi koji su okruživali velikog gazdu kod Crvenog jezera.

— Svršeno je, Erpe. Umrećeš ovde, u ovoj kolibi! S tobom će završiti i taj momak pored tebe. Došao vam je kraj! Moram priznati da nisam mogao ni da sanjam da ću vas ovde naći, a još manje da ću ja biti taj koji će vas izrešetati.

Nije se uopšte trudio da govori tiho. Znači da je svaki stanovnik kuće bio o svemu obavešten. Žena je giumila. Ona je bila u dosluhu sa banditima i obavestila ih je o razgovoru koji je vodila sa maršalom.

I sve je bilo uzalud!

Uzalud jahanje u Kom Vo. Uzalud užasna noć u Kosta Riki. Uzalud put u Martini, u Čirika, u Tombston, kod Klantonovih. Tamo preko, u Plave

bregove i sve do granice kod Nogalesa. Uzalud penjanje na Srebrne planine do Crvenog jezera. Uzalud, sve uzalud.

Ljudi sa sivim maskama će i dalje vršiti svoja nedela i nanositi zemlji velike štete. Oni će i dalje pljačkati, paliti i ubijati!

Čoveka iz Misurija je obuzeo nemoćan bes.

Vođa bande izvuče revolver iz futrole i naredi:

— Hajte, odvedite ih tamo pozadi!

Banditi ščepaše dvojicu zarobljenika i odvukoše ih u tamni ugao prostorije sa šankom.

Prema jednom od dva ulična prozora maršal ugleda siluetu vođe bande. Bio je to čovek dosta krupan, ali kako mu se činilo, težak i trom. Prvi put u životu maršala obuze đavolski bes od srdžbe na samog sebe.

Na sreću, tako nije bilo sa njegovim saputnikom iz Džordžije. Hladni Dok Holidej savlada svoje napete živce i upita vođu:

— Imao bih jednu molbu, razbojniče. Pre nego što umrem, rado bih hteo da znam ko je taj veliki čovek, koji će me poslati u večito naselje?

— To i treba da znaš, Dok. Moje ime je Pete Grambola. Grambola sa naglaskom na prvo a. Po tome ćeš, pošto si obrazovan čovek, prepoznati moje srodstvo sa velikim borcima za slobodu iz Virdžinije!

Dok Holidej se u sebi nasmeja.

— Ne, Grambola, po tome ne prepoznajem ništa. Mogu samo da se setim jednog provalnika, jednog palikuće i ubice žena, koji je dugo godina sejavao sigurnost u Zapadnoj Virdžiniji. U svakom slučaju, ta propalica se zvala Grambola. Ase Grambola, ako se ne varam. Ili pak Pete...

Od divljeg besa, vođa bande ritnu kockara frčeći.

— U redu. Sad imaš odgovor na svoje pitanje. Da, ja sam Pete Grambola. A vi, psi, sada ćete umreti.

Maršal se u međuvremenu pribrao. I u ovoj bezizlaznoj situaciji nije odustajao od svog plana i cilja. Morao je da pokuša da osujeti napad.

— Nećeš imati sreće, Grambola.

Tresući se od besa, bandit otkoči revolver i ispruži ga ispred sebe.

— Neću imati sreće? Odmah ću ti dokazati!

— Ne mislim na smrt nas dvojice. Mislim na tvoj planirani napad.

Provalnik spusti oružje i prsnu u grohotan smeh.

— Možeš biti miran, Erp. Imam sreće! Moji ljudi su na svojim mestima još od sumraka. Mi ćemo obiti blagajnu tamo preko, budi uveren. Kad budemo odjahali, svaki od nas će imati na konju veliku vreću sa svežnjevima dolara. A vuka sa imenom Vajat Erp više neće biti. Biće izbrisan kao protekli dan. Izbrisan od mene, velikog Pet Grambole!

Kako je maršal sasvim drugačije zamišljao vođu ljudi sa sivim maskama!

Izgleda da ovaj primitivni čovek nije ni slutio da su maršal Vajat Erp i Dok Holidej bili među njegovim ljudima na Crvenom jezeru.

Vajat je čekao da čuje glas čoveka koji je tamo na jezeru održao govor. Ali ostali ljudi su ćutali.

Grambola odgurnu revolverom šešir sa čela i pljunu na pod uz samu nogu čoveka iz Misurija.

— Ovo je moj veliki dan, Erpe. Ja sam na njega godinama čekao. Sada je konačno došao. Pogledaj kako sviće. Za tebe u svakom slučaju više neće biti svitanja. Ti više nikada nećeš videti rađanje sunca. ... Ali nije bilo jednostavno taj dan dočekati. Naprotiv, bilo je vrlo teško, jer psi kao ti, bili su uvek kamen spoticanja na tom putu. Ali, istinu govoreći, sa ovakvim zalogajem kao što si ti nisam računao. Sada si i ti uklonjen sa puta. Ja ću opljačkati novac i kopati po njemu. Kopati!

Zadnje reči je izgovorio glasno sa penom na usnama.

Maršal ga je gledao i pokušavao da ga prepozna po onom delu lica što je maska ostavljala otkriveno. Ali svetlost ranog jutra bila je još uvek slaba da bi mogao tačno da videti čoveka pred sobom.

Vajat Erp je mislio na to kakva je

odlična glumica bila ona žena gore. Kako ga je obmanula! Već odavna su banditi bili u kući a ona je bila njihov saučesnik.

Veliki gazda je izvršio osnovni posao.

Maršalov pogled kliznu ispitivački niz Grambolove ruke. On je tražio veliki prsten. Ali vođa bande nije nosio nikakav prsten.

Vajat pređe pogledom i preko prstiju ostalih ljudi. Uzalud. Nijedan od njih nije imao prsten na ruci.

Sva ta razmišljanja bila su gotovo mehanička i ispreplitana onom glavnom misli: kako da ga zadrži?

Ljudi sa vešalima ne mogu ovde dugo da ostanu. Ako hoće da pljačkaju onda je vreme.

Opet je došla do izražaja spretnost i rečitost doktora iz Džordžije. On je znao sa čime će zadržati čoveka još neko vreme. Računao je sa njegovom sujetom.

— Kad si mi već rekao ko si, Grambola, mogao bih ti još nešto reći. Palo mi je sada nešto na pamet šta sam o tebi čuo. Ti mora da si čovek, kome je uspelo da izvrši napad na Fort Vetrik. Je li tako?

— Tačno — isprsi se bandit. — Da, to sam ja bio.

Holidej se jedva uzdrža da se nasmeje. Imao je mnogo razloga za smeh, jer ne samo da je izmislio napad nego i Fort Vetrik.

— Da, čuo sam o tom napadu. Izveden je izvanredno. Celu tvrđavu si zauzeo samo sa šest ljudi. Ves Hardin mi je pričao o tome. Ili je to možda bio Bili Kid? Više se ne sećam tačno.

— Može da bude da je Ves Hardin pričao — reče vođa bandita. — Vidi, momci, ja sam poznata ličnost. Ne može mi se poreći da sam sposoban... veoma sposoban.

Maršal je slušao a Dok Holidej je nastavio sa svojom igrom u ovim opasnim trenucima.

— Kad već hoćeš da me likvidiraš, Grambola, molim te pre toga da mi ispričaš i o tvom sukobu sa Majk Doneganom, opasnim revolverašom koji si imao tamo u Dalasu.

— Moj duel sa... ah, sa Majk Doneganom. Pa kako je mogao da se završi? Pitanje je izlišno, Dok. Vidiš me pred sobom živog i zdravog, a Donegan leži na groblju u Dalasu. I ne samo on!

— Znači da su me tačno obavestili — nastavi Holidej. — Onda takođe jedino ti možeš da budeš taj koji je Bili Hendersona ubio preko u Martiniju.

— U Martiniju? — upita bandit.

Mišići na Vajatovom licu se na jednom zateguše.

— Da, u Martiniju. Ili, možda, nisi bio ti taj koji je sredio brzog Bila?

— Naravno da sam ja bio! — za-
grme Grambola. — Ko inače! Ja, ve-
liki Pet Grambola! — On zabaci gla-
vu i pogleda unaokolo.

— No, šta kažete na ovo, momci?
Vi znate za dva velika... mislim po-
poznata čoveka na zapadu. Svako je
čuo za Vajata Erpa i Dok Holideja,
a oni eto poznaju mene. Hej, Erp! —
On gurnu Vajata čizmom. — Ti me
takođe dobro poznaješ?

— Naravno da te poznajem, Gram-
bola. Ti si u Kolorado Springsu ubio
Džeri Patkina, zar ne? Da si imao
malo više sreće tebi bi uspeo da u
Vičiti središ Džoeza Flanagana. Da,
ali on je bio brži od tebe i ti možeš
da govoriš o velikoj sreći što si se
izvukao živ. Veliki Flanagan te je pu-
stio da pobegneš!

Džoez Flanagan nije ni postojao
ali se sujetan Grambola uhvatio i na
taj blef.

— Šta pričate — progundā on. —
Flanagan je trebalo da me ubije? To
je... to je besmislica. Ko vam je to
ispričao? To je laž! Ja sam ga ubio.
Pogodio sam ga sa prvim metkom
koji sam opalio. Još danas mi je pred
očima slika kako pada u glavnoj uli-
ci u Vičiti. Da, momci, to je bio tren-
utak velike pobeđe.

Pošto niko od njegovih ljudi nije
pokazao nameru da čestita „veli-
kom gazdi“, Grambola sptusti gla-
vu i progundā: — Tako, a sada ćemo
ovde da sredimo stvari!

— Šteta o ovome nećeš moći da
pričaš, Grambola — reče Holidej.

— Zašto da ne?

— Pa, zato što će ovo biti bedno,
mučko ubistvo.

— Da ne uobražavaš da bi treba-
lo da se borim sa tobom?

— Ja ništa ne uobražavam, Gram-
bola. Ja samo mislim da nećeš moći
da se hvališ.

— Hvališem! Dobre!

Sve se odvijalo po Vajatovom pla-
nu.

On je obazrivo povukao noge i os-
lonio se na ruke. To ne bi bilo prvi
put da ovako sa poda obori nekog
čoveka. Njemu to mora da uspe i
ovoga puta protiv Grambole, a šta
će biti posle videće se.

On upotrebi svu snagu da olabavi
veze na rukama i to mu uspe u to-
likoj meri da je mogao osloboditi jed-
nu ruku pošto više nije ležao na le-
đima.

Tada je trebalo da se dočepa re-
volvera. Grambola je imao jedan u
ruci a drugi za opasačem i pored
njega nož.

U tom trenutku desilo se nešto
potpuno neočekivano.

Na tremu se iznenada pojavi jed-
na senka, koju banditi nisu mogli da
vide jer su bili leđima okrenuti pro-
zoru.

Senka je bila ogromna i crna kao
noć.

U sledećem trenutku okna na pro-

zoru su bila razbijena sa dva revol-
vera. Dva oroza su škljocnula.

Banditi odskočiše.

— Ruke u vis! — zagrme preteći
glas čoveka na tremu.

Ljudi sa vešalima podigoše ruke u
visini ramena.

— Ko je to? — prasnu Grambola.

— Promisli malo, burazeru! Samo,
ti nećeš pogoditi a ja neću da te mu-
čim jer sam dobar čovek. Moje ime
je Šort i liferant sam vrelog olova i
slomljenih kositju. Diži šape gore,
momče! Šta je, ne sećaš me se? Mi
smo se sreli u Dalasu kada si varao
na kartama i kada su te dva momka
opomenula. Onda si počeo sa mnom
da se koskaš a ja sam te izbacio kroz
prozor. Zatim si stigao u zatvor. Ka-
ko si mogao sve to da zaboraviš,
Grambola? Ne spuštaj šape! Ni ti ni
onaj debeljko u uglu. Drži ruke vi-
soko ili će biti gužve... Kako je,
maršale?

Vajat je upravo izvukao ruku iz
veza a onda kleče i izvadi Gramboli
nož iz opasača.

U sledećem trenutku bio je solobo-
dan. Onda oslobodi i Holideja.

Njih dvojica razoružашe bandite,
a svoje revolvare staviše u futrole.

Teksašanin je još uvek stajao iza
polomljenog okna, osvetljen prvim
zlatnocrvenim zracima senca, koje je
počela da se rađa. Na licu mu se vi-
deo osmeh.

— Helo, mister Erp, dugo se nismo

videli — pozdravi on maršala, poka-
zujući svoje bele zube.

Maršal ga pogleda.

— Sada imam samo jedno pitanje.
Odakle ste stigli ovamo?

— Iz pakla, pravo iz pakla, ili bo-
lje reći iz mesta koje nosi žalostan
naziv „nadgrobni spomenik” i u ko-
me me je moj prijatelj Vajat Erp
postavio za šerifa. Tamo mi je juče
jedna slatka golubica, po imenu Lau-
ra otpevala nešto o Marani. Mislio
sam da vi nećete doći ovamo. Hteo
sam ja malo da delim pravdu. Stigao
sam tek pre nekoliko minuta i za-
čuo ovu kreštavu ptičurinu da gala-
mi... Nije lepo što imaš tako jak
glas, Grambola!

Bandit uzviknu:

— Navalite ljudi! Branite se! On je
sam. Smrt Teksu!

Banditi jurnuše napred.

Ali oni nisu daleko odmakli. Meci
su počeli leteti prema njima, a dvo-
jicu je zadržao Vajat Erp bacivši im
se u noge.

Nekoliko minuta kasnije pet pre-
stupnika su se našla u zatvoru u Ma-
rani.

Grambola nije bio veliki gazda
ljudi sa vešalima. On je vodio samo
grupu bandita, koji su većinom bili
iz okoline Tombstona.

Ljudi sa vešalima nisu bili te noći
otkriveni.

Najverovatnije je veliki gazda pri-
mio poruku od prethodnog lana iz

Kaza Grande i dobro se čuvao da se ne prenagli u velikom poduhvatu. Taj čovek, premazan svim bojama, nije želeo da prenagli u preduzimanju drugog poduhvata. On je morao

da računa sa tim da je Vajat Erp upoznat sa mestom u kome je trebalo da se obavi napad.

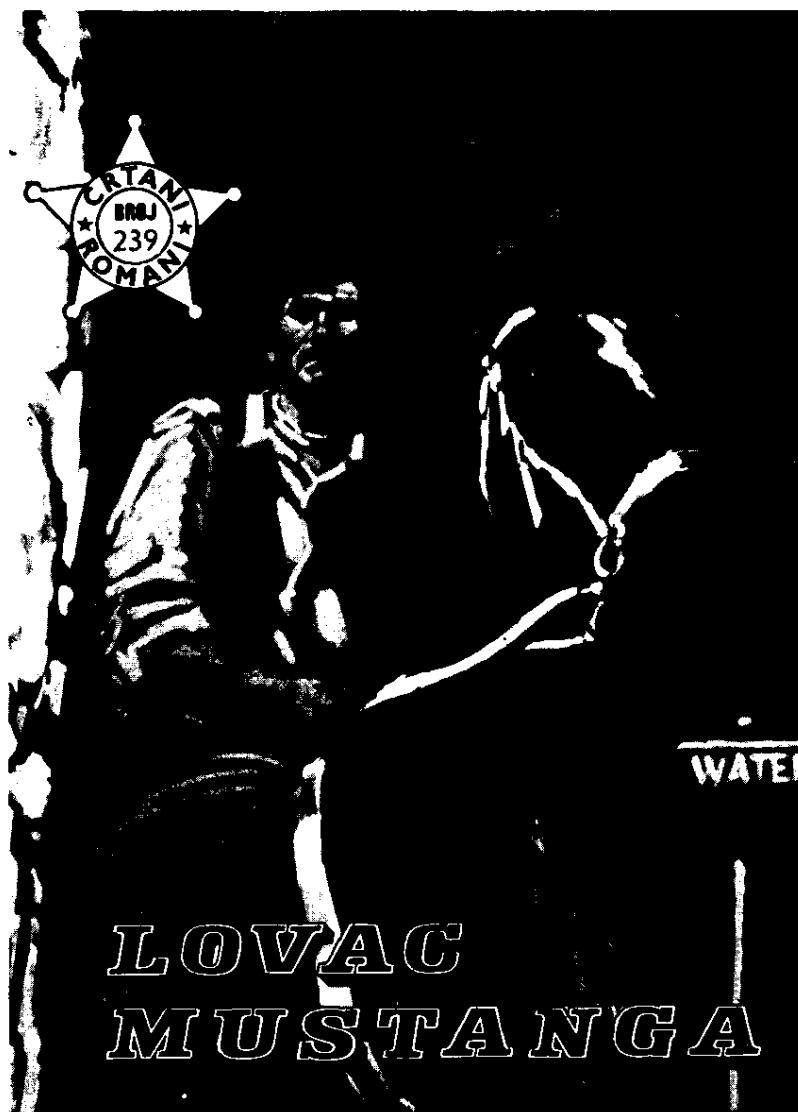
Tako se velika riba još jednom izmigoljila iz Vajatove mreže. ... 1

K R A J

Pišite nam!

**Odgovore
na vaša
pisma
naći ćete
u**

PANORAMI

LOVAC MUSTANGA

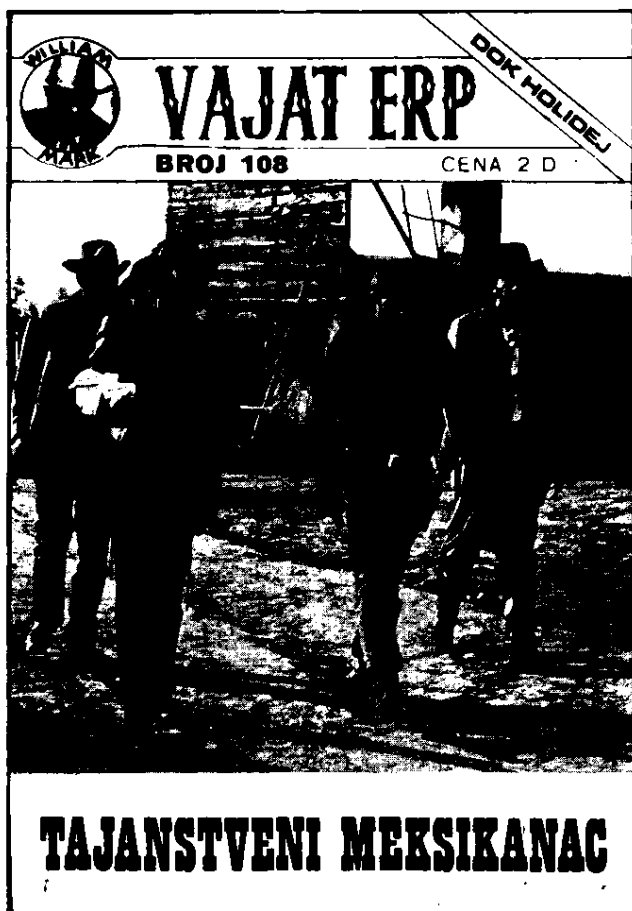

**SVAKOG
1, 10. i 20.
U
MESECU**

CRTANI ROMANI

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „FORUM“, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni urednik: SVETOZAR TOMIĆ. Kreacija i izbor: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata: na 3 meseca 18 dinara, na 6 meseci 36 dinara, na jednu godinu 72 dinara. Za inostranstvo cene su dvostruke. Uplatu vršiti na tekući račun 657-1-255 sa naznakom za „Vajat Erpa“.

20. maj 1971.